

Immigratie- en Naturalisatiedienst
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties*

Tendrapportage Naturalisatie VI

Aanvragen en verkrijgen van het
Nederlandschap door naturalisatie en optie

Ontwikkelingen in de periode 2005-2009

Colofon

Titel	Tendrapportage Naturalisatie VI
Ondertitel	Aanvragen en verkrijgen van het Nederlanderschap door naturalisatie en optie
Status	Ontwikkelingen in de periode 2005-2009 Definitief
Auteur	Henrika Wörmann Beleidsmedewerker
Contact	INDOA@ind.nl Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Immigratie- en Naturalisatiedienst Stafdirectie Uitvoeringsbeleid IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC) Dr. H. Colijnlaan 341 2283 XL Rijswijk Postbus 5800 2280 HV Rijswijk

Inhoud

	Colofon—3
	Managementsamenvatting—7
1	Inleiding—11
1.1	Doelstelling—11
1.2	Opbouw rapport—11
1.3	Onderzoeksverantwoording—11
1.3.1	Informatiebronnen—11
1.3.2	De verwerking van de informatie—12
2	Verkrijging van het Nederlanderschap—13
2.1	Wet- en regelgeving—13
2.2	Optieprocedure—13
2.3	Naturalisatieprocedure—13
2.4	Recente wijzigingen in het beleid—15
3	Aanbod en afdoening van aanvragen van het Nederlanderschap—17
3.1	Potentieel aantal aanvragers van het Nederlanderschap—17
3.2	Aanvragen van het Nederlanderschap via naturalisatie en optie—20
3.3	Afdoening van aanvragen van het Nederlanderschap via naturalisatie en optie—22
3.3.1	Afdoening van verzoeken om naturalisatie—24
3.3.2	Verkrijging van het Nederlanderschap naar optiegronden—26
3.3.3	Plaats van indiening verzoeken om naturalisatie en plaats van aflegging optieverklaringen—27
3.3.4	Verkrijging van het Nederlanderschap naar geslacht, leeftijd en nationaliteit—29
3.3.5	Ontwikkelingen in de leges bij verzoeken om naturalisatie—34
4	Aanbod en afdoening van afstandprocedures—37
4.1	Aanbod afstandprocedures—37
4.2	Afdoening afstandprocedures—37
5	Intrekking van het Nederlanderschap—43
5.1	Intrekking wegens niet voldoen aan de afstandsverplichting—43
5.2	Intrekking wegens fraude—45
6	Toekomstverwachtingen—49

Managementsamenvatting

Deze zesde *Trendrapportage Naturalisatie* bevat trends en ontwikkelingen in het aanvragen en verkrijgen of verlenen van het Nederlanderschap in de periode 2005-2009. Het doel van deze trendrapportage is om de kwantitatieve gegevens uit de vorige trendrapportages over naturalisatie en optie aan te vullen en om recente trends en ontwikkelingen te analyseren en te duiden. Deze editie van de trendrapportage bevat een aantal nieuwe aspecten ten opzichte van vorige edities. Deze zijn: intrekking van het Nederlanderschap wegens fraude, ontheffing van de naturalisatietoets, ontwikkeling in de leges en toekomstverwachtingen.

Potentieel aan naturalisandi en optanten

Op grond van de zogeheten pardonregeling van 2007 kwam een groot aantal vreemdelingen (ongeveer 28.000) in het bezit van een verblijfsvergunning. De verwachting is dat, als gevolg van deze pardonregeling, vanaf 2010 sprake zal zijn van een stijgend potentieel aantal vreemdelingen dat het Nederlanderschap door optie of naturalisatie kan verkrijgen. In 2012 zal er sprake zijn van een piek in dit potentieel. Onder voormalige asielzoekers bestaat immers een bovengemiddelde geneigdheid de Nederlandse nationaliteit aan te vragen.

Aanvragen, verkrijgen en verlenen

In 2009 zijn 25.037 verzoeken om naturalisatie in INDIS geregistreerd, wat een stijging betekent van 18% ten opzichte van 2005. Het overgrote deel van de naturalisatieverzoeken wordt ingewilligd. In 2009 was het inwilligingspercentage 93%, 5% hoger dan in 2005.

Een eenvoudiger manier om het Nederlanderschap te verkrijgen, is het afleggen van een zogenaamde optieverklaring. Na twee jaar van sterke daling was er in 2009 weer sprake van een stijging in het aantal bevestigde optieverklaringen. Het aantal minderjarigen dat in 2009 heeft geopteerd voor het Nederlanderschap, is zelfs verdubbeld. Daar is een specifieke verklaring voor. Vanaf maart 2009 verkrijgen, net als voor 1 april 2003, kinderen die na de geboorte worden erkend of gewettigd door een Nederlander en jonger zijn dan zeven jaar van rechtswege het Nederlanderschap. Voor kinderen die tussen 1 april 2003 en 1 maart 2009 tijdens hun minderjarigheid zijn erkend of gewettigd, geldt dit echter niet. Zij kunnen opteren voor het Nederlanderschap.

Het totaal aantal aanvragen van vreemdelingen dat per jaar door optie of naturalisatie het Nederlanderschap kan verkrijgen, is na een lichte daling in de periode 2006-2008 in 2009 weer gestegen. In 2009 was het totaal aantal ingediende aanvragen door vreemdelingen die door optie of naturalisatie het Nederlanderschap kunnen verkrijgen 10% hoger dan in 2005.

Plaats van aanvraag

Het overgrote deel van het aantal verzoeken om naturalisatie tot Nederlander wordt ingediend door personen die woonachtig zijn in Nederland (circa 95%), gevolgd door personen woonachtig in Aruba en op de voormalige Nederlandse Antillen. Er worden minder verzoeken om naturalisatie ingediend op de Nederlandse diplomatieke of consulaire posten in het buitenland. Ook het overgrote deel van de optieverklaringen wordt afgelegd in Nederland (90% in 2009).

Ontheffingen

Het aantal medische ontheffingen van het inburgeringsvereiste nam in de periode van 2005 tot en met 2009 sterk toe. Dit is vooral het gevolg van de invoering van een nieuwe werkwijze op 1 april 2007. Het aantal ontheffingen van het inburgeringsexamen wegens ongeletterdheid is - na een piek in 2007 - weer gedaald. Het aantal is in 2009 vergelijkbaar met dat in 2005.

Geslacht en leeftijd

Het aandeel mannen en vrouwen dat door optie of naturalisatie het Nederlanderschap heeft verkregen, is in de gehele periode vrijwel gelijk gebleven. De man-vrouwverhouding en de ontwikkeling daarin onder optanten is vergelijkbaar met die onder naturalisandi. Het percentage vrouwen dat Nederlander is geworden, ligt aanzienlijk hoger dan het percentage mannen.

De leeftijdsopbouw van optanten wijkt af van die van naturalisandi. Vooral het aandeel 65 jaar of ouder is onder optanten veel groter dan onder naturalisandi. Verder valt bij de leeftijdsamenstelling onder optanten op dat er in de periode 2005 tot en met 2009 een stijging van het aandeel minderjarige optanten heeft plaatsgevonden.

Nationaliteit

In 2009 bestond de top 5 van vreemdelingen die door optie of naturalisatie het Nederlanderschap (willen) verkrijgen uit de Iraakse, Marokkaanse, Turkse, Afghaanse of Surinaamse nationaliteit. Ruim 40% van alle naturalisandi had één van die vijf nationaliteiten als oorspronkelijke nationaliteit. De overgrote meerderheid (circa 65%) van de optanten heeft van oorsprong de Marokkaanse of Turkse nationaliteit, op grote afstand gevolgd door de Surinaamse nationaliteit.

Marokkanen en Turken vormen verreweg de grootste groepen vreemdelingen in Nederland. In omvang wijken ze nauwelijks van elkaar af. Het jaarlijks aantal verzoeken om naturalisatie en aantal afgelegde optieverklaringen door Marokkanen is echter veel hoger dan van vreemdelingen met de Turkse nationaliteit. Het aantal afgelegde optieverklaringen of verzoeken om naturalisatie door personen die veelal als asielzoeker naar Nederland zijn gekomen, zoals Irakezen en Afghanen, is in vergelijking tot hun aandeel in de niet-Nederlandse bevolking zeer hoog. Daartegenover staan evenwel de EU-burgers. Ondanks hun grote aandeel in de niet-Nederlandse bevolking, komen zij nauwelijks voor onder naturalisandi en beperkt onder optanten.

Leges

De leges bij verzoeken om naturalisatie zijn in de periode 2005-2009 gemiddeld met 7% gestegen. De hoogste stijging heeft plaatsgevonden bij het "enkelvoudige verzoek hoog", waar de leges in de periode van 2005 tot en met 2009 met 9% zijn gestegen.

Afstand doen

Een meerderjarige vreemdeling moet bij het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit door naturalisatie in beginsel afstand doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Deze verplichting gold tot 2010 niet voor vreemdelingen die door optie het Nederlanderschap hebben verkregen. Indien een naturalisandus niet onder een uitzonderingscategorie opgenomen in de HRWN valt, en indien de wetgeving in het land van herkomst afstand doen van de oorspronkelijke nationaliteit niet onmogelijk maakt of niet automatisch laat plaatsvinden, dan moet hij actief afstand doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit.

Het aandeel naturalisandi dat zijn oorspronkelijke nationaliteit behoudt, was gedurende de onderzoeksperiode vrij stabiel: circa 65%. De meest voorkomende uitzonderingsgronden om geen afstand te doen zijn: gehuwd zijn met een Nederlander en in bezit zijn van een geldige verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd. In ruim 20% van de gevallen zorgt de wetgeving van het land van herkomst ervoor dat na naturalisatie tot Nederlander automatisch verlies van de oorspronkelijke nationaliteit plaatsvindt. Voorbeelden van deze landen zijn Suriname, China en Somalië. Alle overige naturalisandi moeten actief afstand doen van hun oorspronkelijke nationaliteit. Het aandeel van deze groep is gestegen van 12% in 2005 naar 16% in 2009.

In de periode 2005-2009 werd 60% van de afstandsprocedures afgesloten met de melding dat de naturalisandus heeft voldaan aan de afstandsplicht. 30% werd alsnog uitgezonderd van de afstandsplicht. In die gevallen kon de naturalisandus toch een gegrond beroep doen op een uitzonderingscategorie of was de wetgeving in het land van herkomst gewijzigd. Gemiddeld 9% heeft al het mogelijke gedaan, maar slaagde er niet in om afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit, en mocht het Nederlanderschap behouden. Minder dan 1% van de afstandsplichtigen heeft besloten af te zien van het Nederlanderschap in plaats van afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. In 1% van de afstandsprocedures die in de periode 2005-2009 zijn afgedaan, is geoordeeld dat de naturalisandus niet voldaan heeft aan de afstandsplicht. Bij deze groep is overgegaan tot intrekking van het Nederlanderschap. Het gaat om 112 gevallen in de periode 2005-2009.

Intrekkingen wegens fraude

Het aantal intrekkingen wegens fraude is in de periode 2005-2009 toegenomen. In totaal is in deze periode in 46 gevallen overgegaan tot intrekking van het Nederlanderschap. In (toevallig ook) 46 andere gevallen was er sprake van zogenoemde identiteitsfraude oud, waarin het naturalisatiebesluit geen rechtsgevolg heeft. De stijging van de intrekkingen wegens fraude hangt samen met een stijging in het aantal fraudemeldingen en opgestarte fraudeonderzoeken. Per jaar worden ongeveer 200 fraudeprocedures opgestart. De tendens is stijgend, maar lang niet alle fraudeprocedures leiden uiteindelijk tot intrekking van het Nederlanderschap. Dit houdt verband met de vele waarborgen en de aantoonbaarheid.

1 Inleiding

1.1 Doelstelling

De Trendrapportage Naturalisatie VI heeft tot doel de ontwikkeling weer te geven ten aanzien van het aanvragen en verkrijgen of verlenen van het Nederlanderschap in de periode 2005 tot en met 2009. De vorige vijf rapportages die zijn verschenen, bevatten de trends en ontwikkelingen met betrekking tot het aanvragen en verkrijgen of verlenen van het Nederlanderschap in respectievelijk de periodes 1998 tot en met 2002, 1999 tot en met 2003, 2000 tot en met 2006, 2001 tot en met 2007 en 2001 tot en met 2008. Deze trendrapportage is opgesteld om de kwantitatieve gegevens uit de vorige rapportages over naturalisatie aan te vullen en om recente trends en ontwikkelingen te analyseren en te duiden. In deze editie van de trendrapportage wordt voor het eerst aandacht besteed aan intrekking van het Nederlanderschap wegens fraude, ontheffingen van de naturalisatietoets, ontwikkeling in de leges en toekomstverwachtingen. Voor de huidige trendrapportage is gekozen voor een rapportageperiode van vijf jaren, met als beginjaar 2005. De invloed van de herziening van de RWN in 2003 op naturalisatie is bij de vorige rapportages uitvoerig aan bod gekomen. Hieraan wordt in deze rapportage geen speciale aandacht meer besteed.

1.2 Opbouw rapport

Hoofdstuk 2 gaat in op de wet- en regelgeving en de procedures bij naturalisatie. Na een beschrijving van wet- en regelgeving bij naturalisatie volgt een omschrijving van de twee belangrijkste procedures bij het aanvragen van het Nederlanderschap: de optieprocedure en de naturalisatieprocedure. Hoofdstuk 3 geeft ontwikkelingen weer bij het verkrijgen van het Nederlanderschap. Hierbij komen de twee mogelijkheden aan bod op welke wijze het Nederlanderschap verkregen kan worden, namelijk via de naturalisatieprocedure of via de optieprocedure. In dit hoofdstuk is ook aandacht voor de persoonskenmerken van de naturalisandi en optanten. Hoofdstuk 4 is gewijd aan het afstand doen van de oorspronkelijke nationaliteit, waarbij de verschillende typen afstandsverplichtingen aan bod komen en de afstandsprocedures met bijbehorende resultaten. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op intrekkingen van het Nederlanderschap. De trendrapportage sluit af met een hoofdstuk over verwachtingen voor de toekomst.

1.3 Onderzoeksverantwoording

De Trendrapportage Naturalisatie VI is opgesteld door Henrika Wörmann.

1.3.1 Informatiebronnen

Voor dit rapport is gebruikgemaakt van de volgende informatiebronnen:

INDIS

De gegevens over naturalisatie en optie zijn afkomstig uit het IND Informatiesysteem (INDIS).

StatLine

De gegevens over het aantal niet-Nederlanders woonachtig in Nederland zijn afkomstig uit StatLine (CBS), welke gegevens weer onttrokken zijn uit het bevolkingsregistratiesysteem van de gemeenten.

Team fraude

De gegevens over intrekkingen wegens fraude zijn afkomstig van het fraudeteam.

1.3.2

De verwerking van de informatie

De in deze trendrapportage gebruikte jaarcijfers over het aantal naturalisatieverzoeken zijn gebaseerd op de datum waarop de verzoeken zijn opgevoerd in INDIS. De jaarcijfers over de afdoening van naturalisatieverzoeken en afstandsprocedures zijn gebaseerd op de afsluitdatum van de betreffende procedure. Voorts zijn de in deze rapportage genoemde percentages afgerond op nul decimalen. Hierdoor telt het geheel niet altijd tot 100% op, maar in een enkel geval tot 99% of 101%.

Sinds 2003 worden minderjarige kinderen van ouders die een verzoek hebben ingediend apart opgevoerd in INDIS. Vóór 2003 werd alleen in uitzonderingsgevallen een procedure opgevoerd voor minderjarigen. Om het jaarlijks aantal naturalisatieverzoeken in de periode voor de herziening van de RWN in 2003 te kunnen vergelijken met het aantal naturalisatieverzoeken ingediend na de herziening van de RWN, werd daarom in eerdere trendrapportages uitsluitend naar het aantal verzoeken van meerderjarigen gekeken. Omdat deze trendrapportage betrekking heeft op de periode 2005-2009 is het niet meer nodig dit onderscheid te maken en kan gekeken worden naar het totaal aantal verzoeken om naturalisatie en het totaal aantal naturalisaties.

2 Verrijking van het Nederlanderschap

2.1 Wet- en regelgeving

Op 1 april 2003 is de herziene Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN) in werking getreden. Deze heeft tot de volgende wijzigingen geleid in de procedure omtrent het verkrijgen van het Nederlanderschap: de mogelijkheden om het Nederlanderschap te verkrijgen via de optieregeling zijn uitgebreid; de verblijfseis is verscherpt voor vreemdelingen die willen naturaliseren; vanaf die datum moet een niet-Nederlander zijn geslaagd voor de naturalisatietoets (in Nederland sinds 2007 het inburgeringsexamen) om in aanmerking te kunnen komen voor naturalisatie. Bepaalde groepen zijn echter vrijgesteld of ontheven voor deze verplichting (zie www.ind.nl). Personen die niet van rechtswege Nederlander zijn, kunnen via optie of naturalisatie het Nederlanderschap verkrijgen en dienen verplicht de naturalisatieceremonie bij te wonen alvorens het Nederlanderschap in werking treedt.

De optie- en naturalisatieprocedure zijn hieronder nader toegelicht

2.2 Optieprocedure

Bij de optieprocedure legt de vreemdeling bij de gemeente waar hij woonachtig is (of in het geval van woonplaats buiten Nederland het Kabinet van de gezaghebber van het betreffende eiland van de voormalige Nederlandse Antillen¹, het Kabinet Gouverneur Aruba of de Nederlandse consulaire vertegenwoordiging) een optieverklaring af. Daarin maakt de niet-Nederlander kenbaar dat hij of zij opteert voor het Nederlanderschap. De burgemeester (of in het geval van woonplaats buiten Nederland de bevoegde ambtenaren in de voormalige Nederlandse Antillen, Aruba of Nederlandse consulaire vertegenwoordigingen) beslist over deze optieverklaring. Deze optieverklaring moet schriftelijk worden afgelegd en de bevoegde ambtenaar voert een openbare-ordetoets uit, terwijl de optant moet aantonen gedurende een bepaalde periode steeds in het bezit te zijn geweest van een geldig verblijfsdocument. De bevoegde ambtenaar bevestigt schriftelijk dat de optant de Nederlandse nationaliteit heeft gekregen, waarbij geen inburgeringseisen worden gesteld (in tegenstelling tot de naturalisatieprocedure). De reden hiervoor is dat aangenomen wordt dat personen die voor de optieregeling in aanmerking komen voldoende zijn ingeburgerd. Na het verkrijgen van het Nederlanderschap via optie bestaat geen verplichting om afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit² (in tegenstelling tot de naturalisatieprocedure). Afschriften van bevestigde opties gaan naar de IND, waarna registratie in INDIS volgt.

2.3 Naturalisatieprocedure

Niet-Nederlanders die niet in aanmerking komen voor de optieprocedure, doorlopen de naturalisatieprocedure om het Nederlanderschap te kunnen verkrijgen. Het naturalisatieverzoek dienen zij in bij de gemeente waar zij staan ingeschreven (bij een woonplaats buiten Nederland: het Kabinet van de gezaghebber van het betreffende eiland van de voormalige Nederlandse Antillen, het Kabinet Gouverneur Aruba of de Nederlandse consulaire vertegenwoordiging). Het bevoegde bestuursorgaan verzamelt de relevante documenten en voert onderzoek uit, waaronder het vaststellen van de identiteit en het nagaan van justitiële antecedenten. Daarna gaat het complete dossier met een advies over al dan niet

¹ Thans Curaçao, Sint Maarten en de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

² Met ingang van 1 oktober 2010 moet ook een groep optanten afstand doen van hun oorspronkelijke nationaliteit.

inwilliging van het verzoek naar de IND. Hierna volgt een beslissing op het naturalisatieverzoek. Naturalisandi van wie de verzoeken zijn ingewilligd, moeten verplicht de naturalisatieceremonie bijwonen voordat zij Nederlander kunnen worden.

De aanvraag voor het Nederlanderschap kan alleen worden ingewilligd als iemand voorafgaand aan de indiening van het verzoek zonder onderbreking gedurende de gevraagde periode legaal in Nederland, de voormalige Nederlandse Antillen of Aruba verblijft en op het moment van indiening in het bezit is van een geldige verblijfsvergunning met een verblijfsdoel van niet-tijdelijke aard. Het verblijfsrecht dient na de indiening van het verzoek onafgebroken voort te duren tot en met de naturalisatieceremonie.

Kinderen tot en met vijftien jaar met een verblijfsvergunning met een verblijfsdoel van niet-tijdelijke aard, die permanent in Nederland, de voormalige Nederlandse Antillen of Aruba wonen, kunnen mee naturaliseren. Kinderen van zestien en zeventien jaar moeten in het bezit zijn van een geldige verblijfsvergunning met een verblijfsdoel van niet-tijdelijke aard, en ten minste drie jaar permanent in Nederland, de Nederlandse Antillen of Aruba wonen op basis van een verblijfsvergunning.

Om Nederlander te kunnen worden, moet de naturalisandus zijn geslaagd voor de naturalisatietoets om in aanmerking te kunnen komen voor naturalisatie. In sommige gevallen kan men een beroep doen op vrijstelling of ontheffing van het afleggen van deze toets (zie www.ind.nl). Op 1 januari 2007 is de Wet Inburgering in werking getreden. Het nieuwe inburgeringsexamen geeft vrijstelling voor de naturalisatietoets en de naturalisatietoets is daarom afgeschaft in 2007. Om die reden kan in Nederland sinds 1 oktober 2007 uitsluitend nog het inburgeringsexamen worden afgelegd. Het nieuwe inburgeringsexamen is niet van toepassing voor verzoeken ingediend op de voormalige Nederlandse Antillen en Aruba; daar geldt nog de naturalisatietoets.

Een vreemdeling dient volgens de RWN bij het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit via naturalisatie afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Deze verplichting geldt niet voor optanten.

In de praktijk blijkt dat slechts een beperkt deel van de naturalisandi actief afstand moet doen van de oorspronkelijke nationaliteit. De reden hiervoor is in de eerste plaats dat de RWN voorziet in een aantal uitzonderingscategorieën van vreemdelingen die hun oorspronkelijke nationaliteit mogen behouden nadat zij genaturaliseerd zijn tot Nederlander. Voorbeelden hiervan zijn erkende vluchtelingen, gehuwden met een Nederlander en minderjarige kinderen. In de tweede plaats heeft de RWN in bepaalde gevallen geen invloed op de vraag of een genaturaliseerde afstand kan doen van zijn oorspronkelijke staatsburgerschap. Zo staat de wetgeving in bepaalde herkomstlanden niet toe dat afstand van de oorspronkelijke nationaliteit wordt gedaan. Ook zorgt de wetgeving in sommige herkomstlanden juist voor automatisch verlies van de oorspronkelijke nationaliteit. Dit betekent voor minderjarige kinderen die geen afstandsverplichting hebben dat zij in de praktijk toch hun oorspronkelijke nationaliteit kunnen verliezen.

Indien een naturalisandus noch onder een uitzonderingscategorie valt noch de wetgeving in het land van herkomst afstand doen onmogelijk maakt dan wel automatisch laat plaatsvinden, dan moet hij actief afstand doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit en een bewijs van afstand aan de IND overleggen. Indien de naturalisandus niet kan aantonen dat er daadwerkelijk afstand is gedaan

van de oorspronkelijke nationaliteit, kan het Nederlanderschap worden ingetrokken. Hoewel minderjarigen geen afstandsplicht hebben, vervalt ook hun Nederlanderschap als ze met hun ouders (van wie het Nederlanderschap is ingetrokken) zijn mee genaturaliseerd.

Het Nederlanderschap kan worden ingetrokken indien een naturalisandus geen afstand heeft gedaan van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Ook in geval van fraude bij de verkrijging van het Nederlanderschap kan het Nederlanderschap met terugwerkende kracht worden ingetrokken.

Een gevolg van het intrekken van het Nederlanderschap kan zijn dat de vreemdeling niet meer rechtmatig in Nederland verblijft. Hij dient tijdig een verblijfsvergunning (wedertoelating) aan te vragen. De geldigheid van zijn Nederlandse paspoort/identiteitskaart vervalt. Indien het intrekken van het Nederlanderschap leidt tot staatloosheid, wordt niet overgegaan tot intrekking. In geval van fraude wordt de vreemdeling geacht nooit het Nederlanderschap te hebben verkregen. Als gevolg hiervan wordt hij niet als 'oud-Nederlander' gezien en komt hij niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning regulier onder de beperking wedertoelating.

2.4 Recente wijzigingen in het beleid

In 2009 zijn de volgende ontwikkelingen van belang geweest op het gebied van naturalisatie:

- Met ingang van 1 maart 2009 dient iedereen die Nederlander wil worden zich bij de indiening van zijn verzoek om naturalisatie of het afleggen van de optieverklaring bereid te verklaren een verklaring van verbondenheid af te leggen. Met het afleggen van de verklaring van verbondenheid, tijdens de naturalisatieceremonie, verklaart de optant/naturalisandus dat hij of zij belooft de vrijheden en rechten die bij het Nederlanderschap horen te respecteren.
- Vanaf 1 maart 2009 verkrijgen kinderen die na de geboorte worden erkend door een Nederlander en jonger zijn dan zeven jaar direct het Nederlanderschap. Hetzelfde geldt voor minderjarige kinderen die zonder erkenning worden gewettigd door een Nederlander. Kinderen die zeven jaar of ouder zijn en die worden erkend door een Nederlander verkrijgen het Nederlanderschap indien de Nederlandse erkenner bij of binnen een jaar na de erkenning zijn biologische vaderschap aantoonbaar door middel van een DNA-test. Voor kinderen erkend tijdens hun minderjarigheid tussen 1 april 2003 en 1 maart 2009 geldt deze verkrijgingsgrond niet. Zij kunnen gebruikmaken van de optiemogelijkheden.
- Per 1 mei 2009 is de eis met betrekking tot het overleggen van nationaliteit- en identiteitsvaststellende documenten in de optie- en naturalisatieprocedure aangescherpt. Houders van een reguliere verblijfsvergunning worden, ongeacht of tijdens hun vreemdelingenrechtelijke procedure vrijstelling van het paspoortvereiste is verleend, in het kader van de optie- en naturalisatieprocedure niet langer vrijgesteld van het overleggen van een geldig buitenlands reisdocument (paspoort) en een (gelegaliseerde/van apostille voorziene) buitenlandse geboorteakte. Aan deze beleidswijziging is gekoppeld dat

houders van een reguliere verblijfsvergunning, indien zij tijdens hun optie- of naturalisatieprocedure kunnen aantonen dat zij niet of niet meer in het bezit kunnen worden gesteld van een geldig buitenlands reisdocument, een geslaagd beroep kunnen doen op vrijstelling van het doen van afstand van de oorspronkelijke nationaliteit.

3 Aanbod en afdoening van aanvragen van het Nederlanderschap

Voordat in dit hoofdstuk de ontwikkelingen in ten aanzien van het aanvragen en verkrijgen of verlenen van het Nederlanderschap aan bod komt, wordt eerst stil gestaan bij de in Nederland woonachtige vreemdelingen. Immers, zij vormen de groep potentiële naturalisandi en optanten. Paragraaf 3.1 geeft de ontwikkelingen weer in het aantal geregistreerde niet-Nederlanders in de periode 2005-2009. In paragraaf 3.2 wordt ingegaan op aanvragen van het Nederlanderschap via naturalisatie en optie en paragraaf 3.3 gaat vervolgens gedetailleerd in op de afdoening van optieverklaringen en verzoeken om naturalisatie.

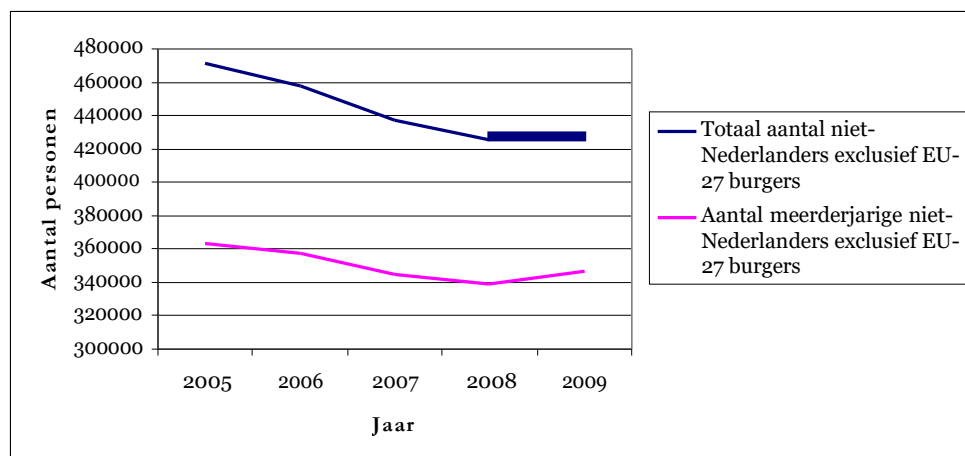
3.1 Potentieel aantal aanvragers van het Nederlanderschap

Vreemdelingen woonachtig in Nederland

Het aantal in Nederland woonachtige vreemdelingen exclusief EU-burgers geeft een grove indicatie van het potentieel aantal vreemdelingen dat het Nederlanderschap door optie of naturalisatie kan verkrijgen. Het is niet mogelijk om uit deze groep niet-Nederlanders een groep te selecteren die aan de criteria voor naturalisatie en/of optie voldoet ten behoeve van een precieze inschatting. Ook dient te worden opgemerkt dat de geanalyseerde cijfers over het aantal niet-Nederlanders uitsluitend betrekking hebben op in Nederland woonachtige personen, terwijl men ook een naturalisatieverzoek bij een diplomatieke post in het buitenland, in de voormalige Nederlandse Antillen en in Aruba kan indienen. Verreweg de meeste aanvragen worden wel ingediend in Nederland.

Niet alle groepen vreemdelingen zijn even geneigd het Nederlanderschap aan te vragen. Zo worden er nauwelijks verzoeken ingediend door EU-burgers. Zij hebben immers in Nederland al bijna evenveel rechten als Nederlanders. Om de potentiële groep naturalisandi en optanten te bepalen, kunnen daarom beter de EU-burgers (circa één derde van het totaal aan niet-Nederlanders in Nederland) buiten beschouwing worden gelaten.

Figuur 1: Aantal niet-Nederlanders exclusief EU-27 burgers woonachtig in Nederland in de periode 2005-2009

Bron: CBS

Figuur 1 laat zien hoe het aantal geregistreerde niet-Nederlanders exclusief EU-burgers zich heeft ontwikkeld in de periode 2005-2009. Hieruit blijkt dat dit aantal vanaf 2005 tot 2008 is gedaald en na 2008 weer licht is gestegen.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat er in de periode 2005-2008 een dalend potentieel was aan vreemdelingen dat het Nederlanderschap door optie of naturalisatie kan verkrijgen en dat in 2009 het potentieel weer is gestegen ten opzichte van 2008.

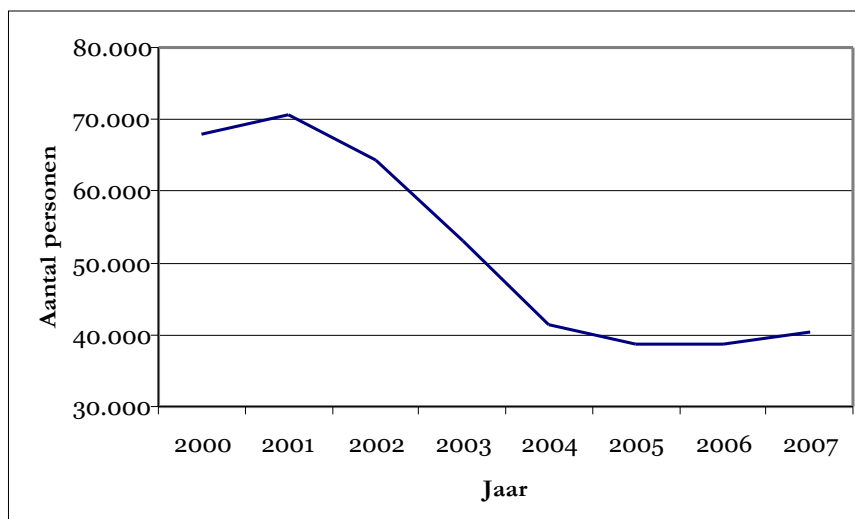
Omwille van de vergelijkbaarheid van de jaarcijfers zijn de huidige EU-lidstaten gedurende de hele periode beschouwd als lid van de EU, terwijl dat voor 10 lidstaten pas geldt sinds 1 mei 2004 en voor 2 lidstaten sinds 1 januari 2007. Dat betekent dat de stijging in het aantal niet-Nederlanders exclusief EU-burgers in feite kleiner is geweest tussen 1 januari 2005 en 1 januari 2009 dan hierboven geschreven.

Migratiestromen naar Nederland

Aanvragen voor het Nederlanderschap zijn een afgeleide van migratiestromen uit het verleden. Er zit enige vertraging in, omdat een vreemdeling over het algemeen pas na 5 jaar toelating en hoofdverblijf in aanmerking kan komen voor naturalisatie tot Nederlander.

Immigratie naar Nederland 5 jaar daarvóór is een grove indicatie voor het potentieel aantal verzoeken om naturalisatie of optie op een bepaald moment. Zo kunnen immigranten weer terugkeren of doormigreren voordat ze 5 jaar in Nederland verblijven. Bovendien zitten er ook verschillen in geneigdheid Nederlander te worden tussen nationaliteiten en naar gelang het verblijfsdoel waarvoor men naar Nederland is gekomen.

Figuur 2: Immigratie van niet-Nederlanders exclusief EU-27 burgers naar Nederland in de periode 1995-2007

Bron: CBS

Figuur 2 laat zien dat er in de periode 2000 tot en met 2001 sprake was van een stijgende immigratie. Van 2002 t/m 2005 was er sprake van een sterk dalende immigratie. Het dieptepunt werd bereikt in 2005 en sindsdien is er weer sprake van een licht stijgende immigratie.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat als gevolg van de stijgende immigratie in de periode 2000-2001 er in de periode 2005-2006 stijgend potentieel was aan vreemdelingen dat het Nederlanderschap door optie of naturalisatie kan verkrijgen. Als gevolg van de dalende immigratie in de periode 2002-2005 was er sprake van een sterk dalend potentieel aan naturalisandi en optanten in de periode 2007-2010. Vanaf 2005 was er weer sprake van licht stijgende immigratie. Als gevolg hiervan stijgt ook het potentieel aan vreemdelingen dat het Nederlanderschap door optie of naturalisatie kan verkrijgen in de periode vanaf 2010.

Regeling ter afwikkeling nalatenschap oude Vreemdelingenwet (pardonregeling)

Op 15 juni 2007 is de pardonregeling in werking getreden. Deze regeling was bedoeld voor vreemdelingen die onder de oude Vreemdelingenwet (dus vóór 1 april 2001) een asielaanvraag hebben ingediend en sindsdien ononderbroken in Nederland hebben verbleven. Deze vreemdelingen kwamen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een verblijfsvergunning.

Door middel van de pardonregeling werd in 2007 een groot aantal vreemdelingen (ongeveer 28.000) in het bezit gesteld van een verblijfsvergunning regulier onder de beperking 'afwikkeling nalatenschap oude Vreemdelingenwet'. In 2008 werden deze verblijfsvergunningen – mits er geen sprake was van contra-indicaties – ambtshalve omgezet in een verblijfsvergunning regulier onder de beperking 'voortgezet verblijf'.

Vreemdelingen komen over het algemeen pas na 5 jaar toelating en hoofdverblijf in aanmerking voor naturalisatie. Vreemdelingen die drie jaar met een Nederlandse partner samenwonen, kunnen al na 3 jaar toelating en hoofdverblijf in aanmerking komen voor naturalisatie.

Het is te verwachten dat, als gevolg van de pardonregeling, vanaf 2010 sprake zal zijn van een licht stijgend potentieel en dat er in 2012 sprake zal zijn van een piek in het potentieel aan vreemdelingen dat het Nederlanderschap door optie of naturalisatie kan verkrijgen.

Conclusie

De hoeveelheid vreemdelingen woonachtig in Nederland en de omvang van de immigratie in het verleden kunnen worden beschouwd als een grove indicatie voor het potentieel aan naturalisandi en optanten. Hoewel er verschillen zijn tussen beide indicatoren, is er wel een lijn in te ontdekken. In de periode tot en met 2008 was er sprake van een dalend potentieel aan verzoeken om het Nederlanderschap. In 2009 is er weer sprake van licht stijgend potentieel.

Als gevolg van de pardonregeling gaat het potentieel aan naturalisandi vanaf 2010 stijgen en zal er in 2012 sprake zijn van een piek in het potentieel aan aanvragen van het Nederlanderschap.

3.2 Aanvragen van het Nederlanderschap via naturalisatie en optie

Ontwikkelingen in het aantal verzoeken om naturalisatie

Tabel 1 geeft een overzicht van het jaarlijks aantal in INDIS geregistreerde naturalisatieaanvragen. De tabel bevat zowel het totaal aantal verzoeken als het aantal verzoeken van meerderjarigen.

Tabel 1: Jaarlijks aantal verzoeken om naturalisatie in de periode 2005-2009

Aantal naturalisatieaanvragen	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal	21.277	28.221	27.102	24.476	25.037
Waarvan meerderjarig	15.094	20.099	19.022	17.566	18.415

Bron: INDIS

Duidelijk te zien in tabel 1 is dat het aantal verzoeken om naturalisatie piekte in 2006. Na een lichte daling tot 2008 is het aantal in 2009 weer toegenomen.

Voordat de herziene RWN op 1 april 2003 in werking trad met een strengere toelatingseis en de verplichting tot het afleggen van de naturalisatietoets, hebben velen die in de nabije toekomst wilden naturaliseren nog snel een verzoek ingediend. Uit eerdere trendrapportages is gebleken dat in 2004, het eerste volledige jaar nadat de herziene RWN van toepassing was, het aantal aanvragen veel lager was dan in de jaren daarvóór. Het aantal verzoeken om naturalisatie was ook in 2005 nog aanzienlijk laag. Na 2005 is het aantal verzoeken om naturalisatie weer toegenomen. Tegelijkertijd nam ook het potentieel aan naturalisandi toe (zie vorige paragraaf). Deze stijging is echter in 2007 tot stilstand gekomen, waarna een daling volgde. Die daling sinds 2007 is mogelijk gerelateerd aan een gedaald potentieel aan naturalisandi in dezelfde periode. In 2009 is het aantal geregistreerde verzoeken om naturalisatie weer gestegen.

Ontwikkelingen in het aantal opties

Bij het gedaalde aantal verzoeken om naturalisatie dient in ogenschouw te worden genomen dat door de verruiming van de optieregeling meer personen ervoor kiezen om via deze makkelijkere manier het Nederlanderschap te verkrijgen. Er worden echter alleen bevestigde opties geregistreerd en niet het aantal afgelegde optieverklaringen. Er kunnen dus geen exacte cijfers worden gegenereerd over het totaal aantal aanvragen om het Nederlanderschap via optie en naturalisatie te verkrijgen. Wel is duidelijk dat er minimaal evenveel optieverklaringen moeten zijn afgelegd als dat er zijn bevestigd. Daarom zal het aantal bevestigde optieverklaringen worden gebruikt als een indicator voor het aantal afgelegde optieverklaringen.

De burgemeesters (of in het geval van woonplaats buiten Nederland de bevoegde ambtenaren in de voormalige Nederlandse Antillen, Aruba of op Nederlandse diplomatieke of consulaire vertegenwoordigingen in het buitenland) beslissen over de afgelegde optieverklaringen. Afschriften van de bevestigde optieverklaringen worden naar de IND verzonden en worden bij de IND geregistreerd in het nationaliteitenregister.

Tabel 2: Aantal geregistreerde opties in de periode 2005-2009

Jaar	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal	7.524	9.958	8.437	5.401	6.545
Waarvan meerderjarig	7.421	9.709	7.996	4.790	5.440

Bron: INDIS

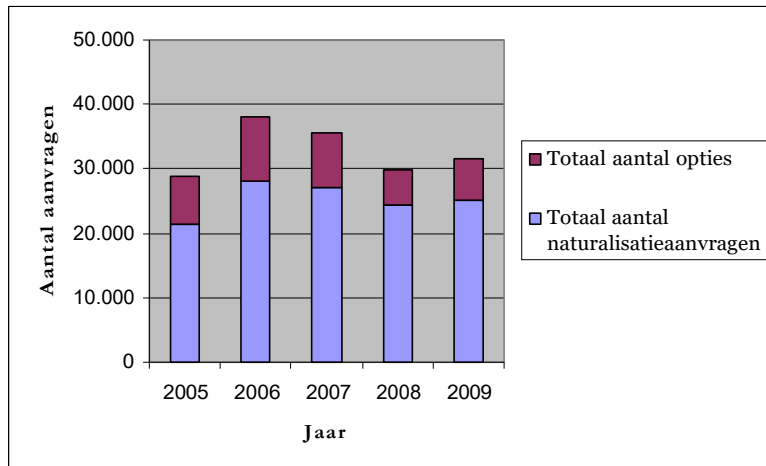
Uit eerdere trendrapportages naturalisatie is gebleken dat sinds de herziening van de RWN in 2003 het aantal bevestigde opties in de periode 2003-2006 aanzienlijk is gestegen. In 2007 lag het aantal opties daarentegen aanzienlijk lager dan in 2006, doordat een bepaalde nieuwe optiegrond in de HRWN slechts tijdelijk was en inmiddels alweer is afgeschaft. In de periode 2005-2006 was circa een kwart van de opgevoerde opties gebaseerd op de inmiddels afgeschafte optiegrond. Het aantal registraties van de overige niet-tijdelijke optiegronden is niet gedaald in 2007, maar toegenomen (zie paragraaf 3.3.2 voor de jaarcijfers naar optiegrond). In 2007 is echter ook die stijging gestopt en omgeslagen in een sterke algehele daling. In 2009 was er weer sprake van een stijging in het aantal opties. Vooral het aantal opties van minderjarigen steeg aanzienlijk.

Drie factoren spelen een rol bij de omslag in 2007 van een stijging naar een daling. In de eerste plaats kon door de verruiming van de optieregeling ineens een grote groep personen via optie Nederlander worden. Daardoor ontstond een tijdelijke piek in het aantal bevestigde optieverklaringen. In de tweede plaats betrof een groot deel van de geregistreerde opties jarenlang tevens ook in het jaar daarvóór bevestigde opties. De tijd tussen optiebevestiging en registratie in INDIS is geleidelijk teruggebracht, met als gevolg een hoger aantal registraties per jaar. In 2008 betroffen de geregistreerde opties nauwelijks meer bevestigde opties van vóór 2007. Deze trend zette zich voort in 2009. In de derde plaats nam, zoals eerder geschreven, in de periode van 2005 tot en met 2008 het potentieel aan vreemdelingen die het Nederlanderschap zouden kunnen aanvragen af. Vanaf 2009 is er weer sprake van een stijgend potentieel aantal optanten en naturalisandi.

Vanaf 1 maart 2009 verkrijgen kinderen die na de geboorte worden erkend of gewettigd door een Nederlander en jonger zijn dan zeven jaar, net als vóór 1 april 2003, direct het Nederlanderschap. Voor kinderen erkend tijdens hun minderjarigheid tussen 1 april 2003 en 1 maart 2009 geldt deze verkrijginggrond niet. Zij kunnen gebruik maken van een overgangsregeling en komen in aanmerking voor optie. Het aantal opties van minderjarigen is in 2009 aanzienlijk gestegen. Het aantal minderjarige die een beroep hebben gedaan op deze optiegrond is als gevolg hiervan in 2009 verdubbeld (zie paragraaf 3.3.2 voor de jaarcijfers naar optiegrond).

Totaal aantal aanvragen voor het Nederlanderschap via naturalisatie en optie

Figuur 3 toont de ontwikkelingen in het aantal aanvragen voor het Nederlanderschap via naturalisatie en optie. Bij gebrek aan cijfers over afgelegde optieverklaringen is het aantal bevestigde opties als indicatie voor het aantal afgelegde optieverklaringen genomen.

Figuur 3: Aantal naturalisatieaanvragen en opties in de periode 2005-2009

Bron: INDIS

Duidelijk te zien in figuur 3 is dat het aantal het aantal verzoeken om naturalisatie na een lichte daling in de periode van 2006 tot en met 2008 in 2009 weer is gestegen. Een vergelijkbare ontwikkeling is ook te zien in het aantal opties.

De analyse van het potentieel aantal vreemdelingen dat door optie of naturalisatie het Nederlandschap kon verkrijgen, beperkte zich tot personen woonachtig in Nederland. Daarom is het zuiver om dit niet te vergelijken met het totaal aantal ingediende verzoeken om naturalisatie en afgelegde optieverklaringen, maar alleen met de ingediende verzoeken en bevestigde optieverklaringen in Nederland. Deze laten dezelfde trends zien, omdat het overgrote deel van de aanvragen in Nederland wordt ingediend.

3.3 Afdoening van aanvragen van het Nederlandschap via naturalisatie en optie

Ontwikkelingen in het aantal ingewilligde verzoeken om naturalisatie

Tabel 3 geeft een overzicht van het jaarlijks aantal ingewilligde verzoeken om naturalisatie in de periode 2005-2009. De cijfers zijn inclusief de gegrondverklaringen in bezwaar. Het overgrote deel van de inwillingen vond overigens plaats in eerste aanleg (99%).

Tabel 3: Jaarlijks aantal naturalisaties inclusief bezwaar in de periode 2005-2009

Aantal naturalisaties	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal	22.927	20.518	22.665	23.744	24.262
Waarvan meerderjarig	16.715	14.893	16.301	17.195	18.143

Bron: INDIS

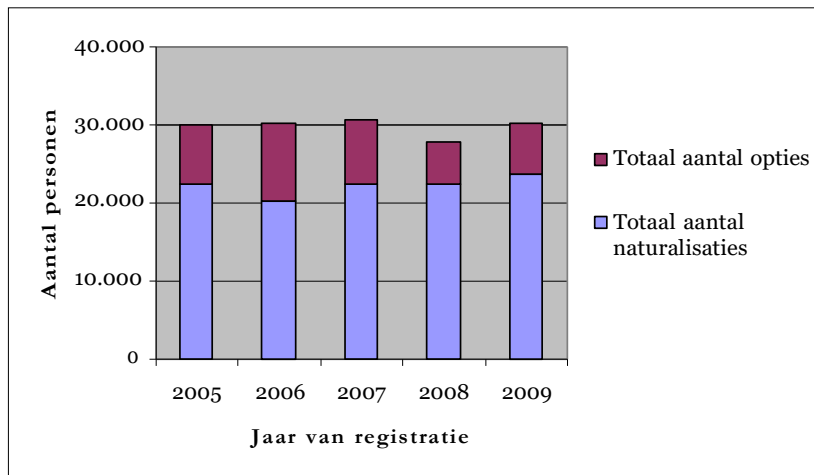
In tabel 3 is duidelijk te zien dat het jaarlijks aantal ingewilligde verzoeken om naturalisatie in 2006 is afgenomen en daarna tot en met 2009 weer is gestegen. De jaarcijfers in tabel 3 kunnen niet één op één worden vergeleken met de jaarcijfers in tabel 1, omdat verzoeken om naturalisatie regelmatig in een ander kalenderjaar worden afgedaan dan dat het verzoek is geregistreerd. Zo betreffen veel ingewilligde verzoeken om naturalisatie in 2005 gehonoreerde verzoeken die nog waren ingediend vóór de wetsherziening. De jaren 2003, 2004 en 2005 stonden in het teken van het wegwerken van de ontstane achterstanden. Het kleine dal in het aantal ingewilligde verzoeken om naturalisatie in 2006 kwam door de invoering van

de verplichte naturalisatieceremonie. Daardoor is de procedure verlengd, wat in dat jaar heeft gezorgd voor minder afgesloten procedures. Door capaciteitsuitbreiding in 2007 konden verzoeken in 2008 en 2009 juist weer veel sneller worden afgehandeld. Dit verklaart de stijging van het aantal gehonoreerde verzoeken in deze periode.

Totaal aantal verleningen van het Nederlanderschap via naturalisatie en optie

Figuur 4 toont de ontwikkelingen in het aantal verleningen van het Nederlanderschap via naturalisatie en optie. Ook hier is een klein dal te zien bij de invoering van de naturalisatieceremonie. Uit eerdere trendrapportages is gebleken dat het aantal ingewilligde verzoeken om naturalisatie sinds 2004 rond een veel lager niveau dan vóór de wetsherziening schommelt, terwijl het aantal bevestigde optieverklaringen in de periode tot en met 2006 is gestegen.

Figuur 4: Aantal verleningen van het Nederlanderschap in de periode 2005-2009

Bron: INDIS

Figuur 4 laat zien dat het jaarlijkse totaal aantal verleningen van het Nederlanderschap in de periode 2005-2007 vrij stabiel was. In 2008 was het totaal aantal weer lager dan de jaren daarvóór, doordat de sterke piek in het aantal opties weer voorbij was. In 2009 is het aantal opties weer licht gestegen. Dit komt door de invoering van een overgangsregeling, waardoor het aantal minderjarigen dat een beroep heeft gedaan op een bepaalde optiegrond in 2009 is verdubbeld (zie paragraaf 3.3.2 voor de jaarcijfers naar optiegrond).

De geanalyseerde ontwikkelingen in paragraaf 3.1 beperken zich tot vreemdelingen woonachtig in Nederland. Daarom is het ook hier zuiver om deze niet te vergelijken met het totaal aantal ingewilligde verzoeken om naturalisatie en bevestigde optieverklaringen, maar alleen met de ingewilligde verzoeken om naturalisatie en bevestigde opties in Nederland. De trends zijn grotendeels gelijk, maar er is wel een belangrijk verschil. De piek in het aantal bevestigde optieverklaringen was kleiner, waardoor het totaal aantal bevestigingen gedurende de gehele periode 2005-2009 redelijk constant was.

3.3.1

Afdoening van verzoeken om naturalisatie

Tabel 5 laat het resultaat zien van de afgedane verzoeken om naturalisatie in eerste aanleg in de periode 2005-2009. De jaarcijfers van afdoeningen zijn niet één op één te vergelijken met de jaarcijfers van geregistreerde verzoeken, omdat een verzoek regelmatig in een ander kalenderjaar wordt afgehandeld dan het kalenderjaar waarin dat verzoek om naturalisatie is geregistreerd.

Tabel 5: Resultaat van verzoeken om naturalisatie in eerste aanleg in de periode 2005-2009

Afdoeningen eerste aanleg	2005	2006	2007	2008	2009
Inwilliging	22.472	20.210	22.289	23.406	23.635
Afwijzing	2.964	3.627	4.280	2.699	1.862
Overig*	1.798	1.302	1.244	731	592
Totaal	27.234	25.139	27.813	26.836	26.089
Inwilligingspercentage**	88%	85%	84%	90%	93%

*Met name vervallen, geen reactie, ingetrokken, overleden of Vertrokken (MOB)

**Inwilligingen als percentage van het aantal beslissingen (exclusief overig want dat zijn geen echte beslissingen)

Bron: INDIS

Uit tabel 5 blijkt dat het overgrote deel van de verzoeken om naturalisatie in eerste aanleg wordt ingewilligd. Uit eerdere trendrapportages is gebleken dat het aantal afwijzingen in de eerste jaren na de herziening van de RWN is gestegen. Hierdoor was het inwilligingspercentage gedaald van 94% in 2001 naar 84% in 2007. Het inwilligingspercentage was in 2009 weer op het oude niveau: 93%.

Indien alleen gekeken wordt naar verzoeken om naturalisatie die zijn ingediend in Nederland, dan blijkt dat het inwilligingspercentage in 2007-2008 ongeveer gelijk was aan dat van 2009: 94% (niet zichtbaar in tabel 5). Het verschil komt doordat in 2006 en 2007 een groot aantal oude verzoeken om naturalisatie zijn afgehandeld die zijn ingediend in de voormalige Nederlandse Antillen en Aruba. Een groot deel van deze verzoeken is afgewezen. Nog steeds is het inwilligingspercentage van verzoeken ingediend in de voormalige Nederlandse Antillen en vooral Aruba veel lager dan verzoeken ingediend in Nederland. Opvallend is dat er ook bij de in Nederland ingediende verzoeken die in 2004 en 2005 zijn afgedaan relatief veel verzoeken om naturalisatie zijn afgewezen. Dit komt mogelijk doordat er vlak vóór de herziening van RWN relatief veel niet-kansrijke verzoeken zijn ingediend en men vlak daarna mogelijk nog niet altijd volledig op de hoogte van de verscherpte criteria was.

Een deel van de verzoeken die in eerste aanleg zijn afgewezen, wordt in bezwaar alsnog ingewilligd. Dit komt ongeveer 300-400 keer per jaar voor. Dit aantal is zeer klein in vergelijking tot het jaarlijks aantal positieve afdoeningen in eerste aanleg. Het percentage verzoeken om naturalisatie dat wordt ingewilligd, nam met ongeveer 1% toe als de bezwaarprocedure wordt meegerekend.

Tabel 6: Reden van afwijzing naturalisatieverzoek in de periode 2005-2009

Reden van afwijzing naturalisatieverzoek eerste aanleg	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Bedenkingen tegen verblijf voor onbepaalde tijd	354	406	568	248	157	12%	11%	13%	9%	8%
Geen aktes/onvoldoende info aangeleverd	113	125	91	62	69	4%	3%	2%	2%	4%
Meerderjarig geworden minderjarige	145	92	108	103	66	5%	3%	3%	4%	4%
Niet voldaan aan verblijfstermijn	755	1.097	1.223	798	530	25%	30%	29%	30%	28%
Niet voldaan aan afstandsverplichting	46	39	18	20	32	2%	1%	0%	1%	2%
Onvoldoende inburgering	584	579	827	457	210	20%	16%	19%	17%	11%
Openbare orde	417	636	540	455	455	14%	18%	13%	17%	24%
Ouder afgewezen	504	595	849	520	319	17%	16%	20%	19%	17%
Overig	46	58	56	36	24	2%	2%	1%	1%	1%
Totaal	2.964	3.627	4.280	2.699	1.862	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Tabel 6 geeft een overzicht van de in INDIS geregistreerde redenen voor afwijzing van verzoeken om naturalisatie in de periode 2005-2009. Hieruit blijkt dat "bedenkingen tegen verblijf voor onbepaalde tijd", "niet voldaan aan verblijfstermijn", "onvoldoende inburgering", "openbare orde" en "ouder afgewezen" verreweg het meest werden geregistreerd als afwijzingsgrond. De meeste afwijzingen in de hele periode 2005 – 2009 kwamen voor rekening van de afwijzingsgronden "niet voldaan aan verblijfstermijn" (in de hele periode constant rond de 30% van alle afwijzingen). De afwijzingsgrond "openbare orde" is in de periode 2005-2009 sterk toegenomen. In 2009 kwam 24% van de afwijzingen voor rekening van die afwijzingsgrond. Het aandeel van de afwijzingen op basis van de afwijzingsgrond "ouder afgewezen" bleef in de hele periode constant rond de 18%. Er valt een afname in de registratie van de afwijzingsgrond "onvoldoende inburgering" te zien.

Per 1 april 2007 is de naturalisatietoets vervangen door het inburgeringsexamen, een onderdeel van de Wet Inburgering. Met de invoering van het inburgeringsexamen is de procedure omtrent de ontheffing vanwege een psychische of lichamelijke belemmering, dan wel verstandelijk handicap veranderd. Ook is een toets gesproken Nederlands voor degene die een beroep doet op grond van het "ondanks geleverde inspanningen redelijkerwijs niet kunnen behalen van het inburgeringsexamen" ingevoerd. Indien de verzoeker een beroep wil doen op medische ontheffing van het inburgeringsexamen, dient hij per 1 april 2007 zelf door middel van een medisch advies aan te tonen dat hij vanwege zijn medische omstandigheden niet in staat is dat examen af te leggen. Dit medisch advies dient te worden geschreven door de medische adviseur van de gemeente waar verzoeker woonachtig is. Deze medische adviseurs lijken eerder tot de conclusie te komen dat iemand ontheven dient te worden van het inburgeringsvereiste dan daarvoor de IND.

Uit tabel 7 blijkt dat het aantal medische ontheffingen van het inburgeringsvereiste in de periode van 2005 tot en met 2009 dan ook sterk is toegenomen.

Tabel 7: Aantal ontheffingen van het inburgeringsvereiste in de periode 2005-2009

Afdoeningen eerste aanleg	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal aantal inwilligingen van verzoeken om naturalisatie*	22.472	20.210	22.289	23.406	23.635
*Inwilliging + ontheffing inburgeringsexamen wegens medische gronden	257	399	524	1.273	1.351
*Inwilliging + ontheffing inburgeringsexamen wegens ongeletterdheid	262	497	963	351	258

Bron: INDIS

Het aantal ontheffingen van het inburgeringsexamen op grond van ongeletterdheid is na een piek in 2007 weer gedaald. Het aantal in 2009 was vergelijkbaar met het aantal in 2005.

3.3.2 Verrijking van het Nederlandschap naar optiegronden

Tabel 8 geeft een uitsplitsing van het aantal in INDIS geregistreerde opties naar optiegrond (wetsartikel).

Tabel 8: Jaarlijks aantal geregistreerde opties naar meest voorkomende optiegrond in de periode 2005-2009

optiegrond	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Vreemdeling die tenminste 3 jaar is getrouwd met een Nederlander en tenminste 15 jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft in Nederland (artikel 6.1g RWN)	999	1.629	2.282	1.609	2.023	13%	16%	27%	30%	31%
Meerderjarige vreemdeling die sedert geboorte hoofdverblijf heeft in Nederland (artikel 6.1a RWN)	1.620	2.113	2.336	1.376	1.616	22%	21%	28%	25%	25%
Vreemdeling met een leeftijd van 65 jaar en ouder die minimaal 15 jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft in Nederland (artikel 6.1h RWN)	651	1.173	1.590	1.026	788	9%	12%	19%	19%	12%
Oud-Nederlander die minimaal één jaar zonder onderbreking in Nederland verblijft op basis van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd (artikel 6.1f RWN)	1.551	1.830	980	586	887	21%	18%	12%	11%	14%
Meerderjarige vreemdeling die sinds zijn vierde jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft in Nederland (artikel 6.1e RWN)	656	742	707	447	478	9%	7%	8%	8%	7%
Minderjarige vreemdeling die door erkenning of wettiging kind van een Nederlander is geworden en indien hij sinds de wettiging of erkenning tenminste drie jaar onafgebroken verzorging en opvoeding heeft genoten van deze Nederlander (artikel 6.1c RWN)	4	42	325	304	668	0%	0%	4%	6%	10%
Oud-Nederlander die het Nederlandschap heeft verloren als gevolg van tienjarig verblijf in land van geboorte waarvan hij ook de nationaliteit bezit. De optieverklaring moet binnen twee jaar na inwerkingtreding van de herziene RWN worden afgelegd (artikel V lid 1 RRWN)	2.019	2.407	186	20	9	27%	24%	2%	0%	0%
Vreemdeling die in Nederland is geboren en minimaal drie jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf heeft en sedert geboorte staatloos is (artikel 6.1b RWN)	15	12	14	20	65	0%	0%	0%	0%	1%
Minderjarige vreemdeling die door wettiging of erkenning onder gezamenlijk gezag is komen te staan van een niet-Nederlandse en een Nederlandse ouder en niet zijn hoofdverblijf heeft in land waarvan hij onderdaan is. Deze Nederlander moet de optant gedurende drie jaar hebben verzorgd en opgevoed (artikel 6.1d RWN)	5	7	16	10	11	0%	0%	0%	0%	0%
Vrouw die Nederlandschap heeft verloren door een gesloten huwelijk vóór 01-01-1985 en dat is ontbonden voor de inwerkingtreding van de RWN. De optieverklaring moet binnen een jaar na ontbinding worden afgelegd (artikel 28.1 RWN)	4	3	1	3	0	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	7.524	9.958	8.437	5.401	6.545	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Vóór de herziening van de RWN in 2003 waren er maar twee optiegronden mogelijk. In de eerste plaats de in Nederland geboren vreemdelingen die hier minimaal 3 jaar wonen en sinds geboorte staatloos zijn. Het gaat hier echter om zeer kleine aantallen (gemiddeld 25 gevallen per jaar in de periode 2005-2009). De tweede optiegrond gold voor meerderjarige vreemdelingen die vanaf hun geboorte in Nederland woonachtig zijn; de zogenaamde tweede generatie migranten. Dit is nog steeds één van de meest geregistreerde optiegronden, met gemiddeld 1.812 per jaar in de periode 2005-2009 (25% van het totaal aantal opties). Dit betekent dat in de periode 2005-2009 gemiddeld ongeveer 1.835 opties per jaar zijn geregistreerd in INDIS op basis van de vóór de verruiming van de optieregeling al bestaande optiegronden.

De overige optiegronden zijn na de herziening van RWN in 2003 ingevoerd en in 2009 verantwoordelijk voor 75% van het aantal opties. In de jaren 2005 en 2006 namen de nieuwe optiegronden een nog veel groter aandeel in (bijna 80%), met als piek ruim 7.800 opties in 2006. Dit hogere aandeel en de piek in 2006 komt vooral vanwege een tijdelijke optiecategorie waarvan veel gebruik is gemaakt. Deze optiecategorie is nauwelijks meer geregistreerd in 2007. Het gaat om oud-Nederlanders die het Nederlandschap hebben verloren als gevolg van hun tienjarig verblijf in land van geboorte waarvan zij ook de nationaliteit bezitten (artikel V lid 1). Daarnaast droegen ook andere, eerder beschreven factoren bij aan de piek van 2006.

Andere groepen die veel gebruik maken van de verruimde mogelijkheden zijn: vreemdelingen die tenminste 3 jaar zijn getrouwd met een Nederlander en tenminste 15 jaar woonachtig zijn in Nederland (artikel 6.1g); 65-plussers die minimaal 15 jaar in Nederland woonachtig zijn (artikel 6.1h); oud-Nederlanders die minimaal één jaar in Nederland verblijven op basis van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd (artikel 6.1f); meerderjarige vreemdelingen die sinds hun vierde levensjaar onafgebroken in Nederland wonen (artikel 6.1e); en (sinds 2007) minderjarige vreemdelingen die door erkenning of wettiging kind van een Nederlander zijn geworden en hierdoor sindsdien ten minste drie jaar onafgebroken zijn verzorgd en opgevoed (artikel 6.1c). De laatstgenoemde optiegrond is in 2009 aangepast: vanaf 1 maart 2009 verkrijgen kinderen die na de geboorte worden erkend door een Nederlander en jonger zijn dan zeven jaar, net als vóór 1 april 2003, van rechtswege het Nederlanderschap. Voor kinderen erkend tijdens hun minderjarigheid tussen 1 april 2003 en 1 maart 2009 geldt deze verkrijging van rechtswege niet; zij kunnen gebruikmaken van de optiecategorieën uit de RWN.

3.3.3 *Plaats van indiening verzoeken om naturalisatie en plaats van aflegging optieverklaringen*

Aantal verzoeken om naturalisatie en aantal naturalisaties naar instantie waar de verzoeken zijn ingediend

Tabel 9 laat zien dat het overgrote deel van de verzoeken om naturalisatie in Nederland worden ingediend (86%-95%).

Tabel 9: Aantal verzoeken om naturalisatie naar instantie waar de verzoeken zijn ingediend in de periode 2005-2009

Type instantie	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Nederlandse gemeente	19.182	24.130	25.367	22.806	23.904	90%	86%	94%	93%	95%
Kab. Gevolm. Min. Nederlandse Antillen	1.239	1.202	439	1.152	562	6%	4%	2%	5%	2%
Kabinet Gouverneur Aruba	799	2.812	1.203	421	464	4%	10%	4%	2%	2%
Nederlandse ambassade	57	77	92	97	105	0%	0%	0%	0%	0%
Overig	0	0	1	0	2	0%	0%	0%	0%	0%
Eindtotaal	21.277	28.221	27.102	24.476	25.037	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Sinds 2008 wordt in INDIS ook geregistreerd op welk eiland van de voormalige Nederlandse Antillen het verzoek om naturalisatie is ingediend. Het betreft voor het grootste deel verzoeken om naturalisatie ingediend in Curaçao, op grote afstand gevolgd door Bonaire en Sint-Maarten. Daarnaast zijn een klein aantal verzoeken uit Saba en Sint-Eustatius geregistreerd. Er zijn geen duidelijke trends te ontdekken in het aantal verzoeken om naturalisatie ingediend in de (voormalige)Nederlandse Antillen en Aruba. Dit komt waarschijnlijk doordat de verzoeken om naturalisatie door de lange verwerkingstijd in de Nederlandse Antillen en Aruba vaak pas jaren later door de IND in behandeling konden worden genomen. De verzoeken worden in de voormalige Nederlandse Antillen en Aruba ingediend en vervolgens ter behandeling naar de IND in Nederland verzonden. Er zijn echter eind 2006 en begin 2007 afspraken gemaakt met de betreffende autoriteiten, waardoor de tijd tussen indiening van het verzoek en het ter behandeling doorsturen van de verzoeken om naturalisatie naar de IND veel kleiner zou moeten worden. Het grote aantal in 2006 opgevoerde verzoeken om naturalisatie uit Aruba komt doordat er een IND-missie is geweest die ervoor heeft gezorgd dat een groot aantal oude dossiers zijn doorgestuurd.

Tabel 10: Aantal ingewilligde verzoeken om naturalisatie (exclusief bezwaar) naar instantie waar de verzoeken zijn ingediend in de periode 2005-2009

Type Instantie	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Nederlandse gemeente	21.369	18.864	21.573	22.909	22.375	95%	93%	97%	98%	95%
Kab. Gevolm. Min. Nederlandse Antillen	563	781	315	276	822	3%	4%	1%	1%	3%
Kabinet Gouverneur Aruba	479	528	363	140	338	2%	3%	2%	1%	1%
Nederlandse ambassade	61	37	38	81	100	0%	0%	0%	0%	0%
Overig	0	0	0	0	0	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	22.472	20.210	22.289	23.406	23.635	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Tabel 10 geeft een overzicht van de ingewilligde verzoeken om naturalisatie naar instantie waar het verzoek is ingediend. Het overzicht bevat niet de kleine groep ingewilligde verzoeken om naturalisatie in de bezwaarprocedure, omdat het voor deze groep uit de gebruikte bestanden niet te bepalen is waar het oorspronkelijke verzoek is ingediend. De jaarcijfers in tabellen 8 en 9 zijn niet één op één te vergelijken, omdat geregistreerde verzoeken in een bepaald kalenderjaar deels in een later kalenderjaar worden afgehandeld. Duidelijk is wel te zien dat ook bij verzoeken om naturalisaties verreweg de meeste verzoeken zijn ingediend in Nederland: 93-98%. Een duidelijk verschil tussen tabel 8 en 9 is wel dat de piek in verzoeken ingediend in Aruba in 2006 niet is terug te zien bij de ingewilligde verzoeken om naturalisatie. Dat komt doordat het overgrote deel van deze verzoeken is afgewezen.

Aantal bevestigde optieverklaringen naar instantie waar de optieverklaring is afgelegd

Tabel 11 laat zien bij welke instanties de in INDIS geregistreerde bevestigde optieverklaringen zijn afgelegd in de periode 2005-2009.

Tabel 11: Aantal bevestigde optieverklaringen naar instantie waar de optieverklaring is afgelegd in de periode 2005-2009

Soort afzender	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Gemeente	4.876	6.883	7.879	5.261	5.883	65%	69%	93%	97%	90%
Kabinet Gevolmachtigd Minister Nederlandse Antillen	194	145	79	39	143	3%	1%	1%	1%	2%
Kabinet Gouverneur Aruba	27	35	55	11	47	0%	0%	1%	0%	1%
Nederlandse ambassade	2.427	2.895	424	90	472	32%	29%	5%	2%	7%
Totaal	7.524	9.958	8.437	5.401	6.545	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Uit tabel 11 blijkt dat anders dan bij (gehonoreerde) verzoeken om naturalisatie, een groot deel van de optieverklaringen op de Nederlandse diplomatieke en consulaire posten in het buitenland zijn afgelegd. Het gaat om circa 30% van het aantal afgelegde optieverklaringen in de jaren 2005 en 2006. Opvallend is dat het aandeel daarna weer sterk gedaald is, naar 2% in 2008. Dit komt doordat er een tijdelijke overgangsregeling van kracht was in de eerste jaren na de wetsherziening voor een bepaalde groep oud-Nederlanders die woonachtig zijn in het buitenland. Van deze regeling, waarbij deze groep middels het afleggen van een optieverklaring het Nederlanderschap kon verkrijgen, is veel gebruikgemaakt. De regeling is inmiddels alweer afgeschaft. Het aandeel van Nederland in de registratie van bevestigde opties bedroeg 97% in 2008 en is daarmee vergelijkbaar hoog met het aandeel van Nederland in verzoeken om naturalisatie en naturalisaties. In 2009 is het aandeel van in Nederland geregistreerde en bevestigde opties echter weer licht afgenomen, naar 90%. Het aandeel van de optieverklaringen die zijn afgelegd op de Nederlandse consulaire posten is weer licht gestegen, naar 7%.

3.3.4 Verrijking van het Nederlanderschap naar geslacht, leeftijd en nationaliteit

Geslacht

Tabel 12 laat zien dat vanaf het begin van de onderzoeksperiode het percentage mannen en vrouwen die door naturalisatie het Nederlanderschap verkregen vrijwel identiek is gebleven.

Tabel 12: Aantal naturalisaties (inclusief bezwaar) naar geslacht in de periode 2005-2009

geslacht genaturaliseerden	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Man	10.446	9.490	10.400	10.993	10.557	46%	46%	46%	46%	44%
Vrouw	12.468	11.027	12.265	12.751	13.703	54%	54%	54%	54%	56%
Onbekend	13	1	0	0	2	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	22.927	20.518	22.665	23.744	24.262	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Het percentage vrouwen die door naturalisatie het Nederlanderschap verkregen, ligt aanzienlijk hoger dan het percentage mannen. Het percentage vrouwen onder de totale niet-Nederlandse bevolking exclusief EU-burgers is echter eveneens hoger dan het percentage mannen. Dus het hogere percentage vrouwen onder de naturalisandi kan worden verklaard door ontwikkelingen in de samenstelling van de niet-Nederlandse bevolking.

Tabel 13: Aantal bevestigde optieverklaringen naar geslacht in de periode 2005-2009

geslacht optanten	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Man	3.358	4.486	3.722	2.318	2.854	45%	45%	44%	43%	44%
Vrouw	3.822	5.416	4.693	3.075	3.664	51%	54%	56%	57%	56%
Onbekend	344	56	22	8	27	5%	1%	0%	0%	0%
Totaal	7.524	9.958	8.437	5.401	6.545	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Tabel 13 laat zien dat de man-vrouwverhouding en de ontwikkelingen daarin onder optanten vergelijkbaar zijn met die onder naturalisandi. Het aandeel vrouwen is ook hier aanzienlijk hoger dan het aantal mannen.

Leeftijd

Uit tabel 13 blijkt dat het percentage minderjarige naturalisandi en het percentage ouderen (65 jaar en ouder) tijdens de hele onderzoeksperiode vrijwel constant was.

Tabel 14: Leeftijd naturalisandi (inclusief bezwaar) in de periode 2005-2009

Leeftijd genaturaliseerden	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Minderjarig	6.192	5.606	6.273	6.455	6.017	27%	27%	28%	27%	25%
18-34 jaar	11.000	9.526	10.238	10.286	10.414	48%	46%	45%	43%	43%
35-64 jaar	5.594	5.276	6.012	6.782	7.673	24%	26%	27%	29%	32%
65 jaar en ouder	141	107	142	221	158	1%	1%	1%	1%	1%
Onbekend	0	3	0	0	0	0%	0%	0%	0%	0%
Eindtotaal	22.927	20.518	22.665	23.744	24.262	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Het middengedeelte van tabel 14 geeft de ontwikkeling weer tussen een drietal meerderjarige leeftijdsgroepen. Hieruit blijkt dat er sprake is van een dalende trend van het aandeel jongvolwassenen (18-34 jaar) en tegelijkertijd van een stijgende trend van de leeftijdsgroep 35-64 jaar.

De ontwikkelingen in de leeftijdssamenstelling van de totale niet-Nederlandse bevolking exclusief EU-burgers vertonen hiermee overeenkomsten. Ook hier is

sprake van een dalende trend in de leeftijdscategorie 18-34 jaar. Het aandeel van de beide oudere leeftijdsgroepen, en dan met name 35-64 jaar, is gestegen. Het aandeel van beide leeftijdsgroepen is groter, vooral dat van de leeftijdsgroep 65 jaar en ouder, dan onder naturalisandi. Ook is opvallend dat bij de totale groep niet-Nederlanders het aandeel minderjarigen minder groot is dan onder naturalisandi (www.cbs.nl).

Tabel 15: Leeftijd optanten in de periode 2005-2009

Leeftijd bij dagtekening	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Minderjarig	56	231	422	603	1.094	1%	2%	5%	11%	17%
18-34 jaar	3.221	3.966	3.198	1.854	2.092	43%	40%	38%	34%	32%
35-64 jaar	3.362	4.289	3.022	1.899	2.473	45%	43%	36%	35%	38%
65 jaar en ouder	838	1.454	1.776	1.037	875	11%	15%	21%	19%	13%
Onbekend	47	18	19	8	11	1%	0%	0%	0%	0%
Totaal	7.524	9.958	8.437	5.401	6.545	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Tabel 15 laat de leeftijdssamenstelling van de optanten zien. Opvallend is dat er in de periode van 2005 tot en met 2009 een stijging van het aandeel minderjarige optanten heeft plaatsgevonden. Dit komt in eerste instantie door de introductie van een nieuwe optiegrond bij de herziening van de RWN (in 2003): minderjarige vreemdelingen die door erkenning of wettiging kind van een Nederlander zijn geworden en hierdoor sindsdien ten minste drie jaar onafgebroken zijn verzorgd en opgevoed (artikel 6.1c), kunnen opteren voor het Nederlandschap.

Vanaf 1 maart 2009 verkrijgen kinderen die na de geboorte worden erkend door een Nederlander en jonger zijn dan zeven jaar, net als vóór 1 april 2003, door deze erkenning van rechtswege het Nederlandschap. Hetzelfde geldt voor minderjarige kinderen die zonder erkenning worden gewettigd door een Nederlander. Kinderen die zeven jaar of ouder zijn en die worden erkend door een Nederlander verkrijgen het Nederlandschap wanneer de Nederlandse erkenner bij of binnen een jaar na de erkenning zijn biologische vaderschap aantoonbaar door middel van een DNA-test. Voor kinderen erkend tijdens hun minderjarigheid tussen 1 april 2003 en 1 maart 2009 geldt deze verkrijginggrond niet. Zij kunnen gebruikmaken van de optie categorieën.

Verder blijkt uit tabel 15 dat onder optanten het aandeel optanten in de leeftijd van 65 jaar en ouder veel groter is dan het aantal in deze leeftijdscategorie onder naturalisandi. Ook dit komt door de introductie van een nieuwe optiegrond bij de herziening van de RWN: vreemdelingen die 65 jaar en ouder zijn en die minimaal 15 jaar onafgebroken toelating en hoofdverblijf hebben in Nederland, de voormalige Nederlandse Antillen of Aruba (artikel 6.1.h).

De dalende trend van het aandeel jongvolwassenen (18-34 jaar) en tegelijkertijd de stijgende trend van de leeftijdsgroep 35-64 jaar komen overeen met de ontwikkelingen in de leeftijdssamenstelling van de totale niet-Nederlandse bevolking exclusief EU-burgers in Nederland.

Nationaliteit

Tabel 16 geeft een overzicht van de meest voorkomende nationaliteiten van de vreemdelingen die staan ingeschreven in de GBA in de periode 2004-2009. Een groot deel van de jaarlijkse top 10 wordt gevormd door personen die een nationaliteit bezitten van de grootste EU-lidstaten. EU-burgers zijn echter buiten beschouwing gelaten, omdat die nauwelijks de Nederlandse nationaliteit willen verkrijgen.

Tabel 16: Nationaliteit niet-Nederlanders exclusief EU-burgers woonachtig in Nederland in de periode 2004-2009

2004			2005			2006		
1 Zonder / onbekend	110.980	23%	1 Zonder / onbekend	103.715	22%	1 Turks	98.920	22%
2 Turks	101.845	21%	2 Turks	100.574	21%	2 Zonder / onbekend	96.543	21%
3 Marokkaans	94.380	19%	3 Marokkaans	91.558	19%	3 Marokkaans	86.229	19%
4 Amerikaans	15.075	3%	4 Amerikaans	14.837	3%	4 Chinees	15.007	3%
5 Chinees	13.330	3%	5 Chinees	14.662	3%	5 Amerikaans	14.643	3%
6 Indonesisch	11.185	2%	6 Indonesisch	11.427	2%	6 Indonesisch	11.479	3%
7 Surinaams	9.406	2%	7 Surinaams	9.644	2%	7 Surinaams	8.548	3%
8 Burger Servië en Mont. **	6.278	1%	8 Burger Servië en Mont. **	5.949	2%	8 Japans	5.801	2%
9 Japans	5.813	1%	9 Japans	5.811	1%	9 Burger Servië en Mont. **	5.521	1%
10 Russisch geclusterd	4.623	1%	10 Thais	4.884	1%	10 Thais	5.274	1%
Overig	122.884	25%	Overig	113.033	24%	Overig	114.799	25%
Totaal	491.176	100%	Totaal	471.210	100%	Totaal	457.490	100%

2007			2008			2009		
1 Turks	96.779	22%	1 Turks	93.746	22%	1 Turks	92.698	22%
2 Zonder / onbekend	89.268	20%	2 Zonder / onbekend	86.435	20%	2 Zonder / onbekend	88.103	21%
3 Marokkaans	80.518	18%	3 Marokkaans	74.869	18%	3 Marokkaans	70.801	17%
4 Chinees	15.266	3%	4 Chinees	16.210	4%	4 Chinees	18.121	4%
5 Amerikaans	14.641	3%	5 Amerikaans	14.544	3%	5 Amerikaans	14.861	3%
6 Indonesisch	11.389	3%	6 Indonesisch	11.422	3%	6 Indonesisch	11.565	3%
7 Surinaams	7.561	2%	7 Surinaams	7.034	2%	7 Indiaas	8.033	2%
8 Japans	5.736	1%	8 Indiaas	6.409	2%	8 Surinaams	6.958	2%
9 Thais	5.504	1%	9 Japans	5.673	1%	9 Thais	5.904	1%
10 Indiaas	5.381	1%	10 Thais	5.622	1%	10 Japans	5.782	1%
Overig	110.352	25%	Overig	109.069	26%	Overig	112.033	26%
Totaal	437.014	100%	Totaal	425.411	100%	Totaal	429.077	100%

Bron: CBS

* Russisch bevat ook de personen met nationaliteit burger van Sovjet-Unie.

** Servië en Montenegro zijn in 2006 aparte staten geworden. In de periode 1992-2004 heette het land met dezelfde staatsgrenzen de Federale Republiek Joegoslavië (FRJ). Daarom zijn de personen met die nationaliteit geschaard onder Servië & Montenegro. Ook is de kleine groep die de nationaliteit had van het in 1992 uiteengevallen Joegoslavië hieronder geschaard.

Turken en Marokkanen zijn verreweg de twee grootste groepen niet-Nederlanders, met beide jaarlijks een aandeel van 17-19%. Opvallend is dat het aantal Marokkanen zonder Nederlands paspoort in de onderzoeksperiode sterk is gedaald; van 94.380 in 2004 naar 70.801 in 2009 (-25%). De daling van het aantal Turken is daarentegen veel lichter (- 9%).

Ook valt op dat het aandeel "zonder nationaliteit/nationaliteit onbekend" zeer hoog is. Dit komt doordat de vreemdelingen die geen of onvoldoende documenten kunnen overleggen waaruit hun nationaliteit blijkt, als "nationaliteit onbekend" worden geregistreerd in de GBA. Meestal heeft de IND in deze gevallen overigens wel een nationaliteit kunnen vaststellen. Het betreft vooral voormalige asielzoekers. Voor deze groep is een geldig paspoort geen vereiste om toelating te krijgen. Dat verklaart mede waarom de traditionele asiellanden nauwelijks zijn terug te vinden in tabel 15.

Amerikanen, Chinezen, Indonesiërs, Surinamers en Japanners stonden elk jaar in de top 10, als EU-burgers buiten beschouwing worden gelaten. Opvallend hierbij is dat het aantal Chinezen in Nederland aanzienlijk is gestegen in de onderzoeksperiode (+ 35%). Het aantal Surinamers is sterk gedaald (-26%). Het aantal Amerikanen, Indonesiërs en Japanners is vrij stabiel gebleven.

Daarnaast woonden in de onderzoeksperiode gemiddeld 3.500 personen in Nederland met de volgende nationaliteiten (exclusief EU-nationaliteiten): burger van Servië & Montenegro, Thais, Russisch en Indisch. Het aantal burgers van Servië & Montenegro is sterk gedaald. Het aantal Thai en Indiërs is daarentegen sterk gestegen (35% en 123%). Het aantal vreemdelingen met de Russische nationaliteit is bijna gelijk gebleven.

Tabel 17: Oorspronkelijke nationaliteit naturalisandi (incl. bezwaar) in de periode 2005-2009

2005			2006			2007		
1 Marokko	4.762	21%	1 Marokko	3.390	17%	1 Marokkaanse	3.304	15%
2 Turkije	2.467	11%	2 Afghanistan	2.086	10%	2 Afghaanse	1.955	9%
3 Afghanistan	2.192	10%	3 Turkije	1.597	8%	3 Turkse	1.761	8%
4 Irak	856	4%	4 Irak	718	3%	4 Irakese	1.398	6%
5 Suriname	846	4%	5 Suriname	642	3%	5 Onbekende	803	4%
6 China	632	3%	6 Russische Federatie	546	3%	6 Surinaamse	655	3%
7 Russische Federatie	595	3%	7 China	520	3%	7 Russische	634	3%
8 Somalië	459	2%	8 (leeg)	483	2%	8 Somalische	572	3%
9 Servië & Montenegro	427	2%	9 Somalië	451	2%	9 Chinese	524	2%
10 Colombia	403	2%	10 Iran	435	2%	10 Iraanse	494	2%
Overig	9.288	41%	Overig	9.650	47%	Overig	10.565	47%
Totaal	22.927	100%	Totaal	20.518	100%	Totaal	22.665	100%

2008			2009		
1 Irak	3.052	13%	1 Marokko	3.277	14%
2 Marokko	2.967	12%	2 Irak	2.360	10%
3 Turkije	1.696	7%	3 Turkije	2.064	9%
4 Afghanistan	1.585	7%	4 Afghanistan	1.331	5%
5 Onbekend	1.002	4%	5 Onbekend	939	4%
6 Russische Federatie	667	3%	6 Colombia	749	3%
7 Suriname	581	2%	7 Suriname	678	3%
8 Servië & Montenegro	581	2%	8 China	560	2%
9 Iran	579	2%	9 Russische Federatie	524	2%
10 Azerbeidzjan	549	2%	10 Somalië	522	2%
Overig	10.485	44%	Overig	11.258	46%
Totaal	23.744	100%	Totaal	24.262	100%

Bron: INDIS

* Onder de Russische nationaliteit valt ook de registratie van burgers van de Sovjet-Unie

** Servië en Montenegro zijn in 2006 aparte staten geworden. In de periode 1992-2004 heette het land met dezelfde staatgrenzen de Federale Republiek Joegoslavië (FRJ). Daarom zijn de personen met die nationaliteit geschaard onder Servië & Montenegro. Ook is de kleine groep die de nationaliteit had van het in 1992 uiteengevallen Joegoslavië hieronder geschaard.

Tabel 17 laat de top 10 oorspronkelijke nationaliteiten zien van personen die jaarlijks het Nederlanderschap door naturalisatie verkrijgen. De samenstelling van de top 10 en de ontwikkelingen daarin komen sterk overeen met die van verzoekers om naturalisatie (niet zichtbaar in de tabel). Wel is er sprake van enige "vertraging", doordat een ingediend en geregistreerd verzoek om naturalisatie niet altijd in hetzelfde kalenderjaar zal zijn afgehandeld.

Tabel 17 laat zien dat Marokkaanse nationaliteit de meest voorkomende oorspronkelijke nationaliteit is van alle vreemdelingen die in de jaren 2005 tot en met 2009 tot Nederlander zijn genaturaliseerd. Een uitzondering vormt het jaar 2008, toen vreemdelingen met de Iraakse nationaliteit het meest naturaliseerden tot Nederlander. Uit de cijfers van 2009 blijkt dat het gaat om een tijdelijke piek. Die piek is mogelijk gerelateerd aan de piek in asielaanvragen van Irakezen in 2003. Het aantal genaturaliseerde Marokkanen is, na een lichte daling in 2006, stabiel.

Uit tabel 16 bleek dat vreemdelingen met de Turkse nationaliteit sinds 2004 de grootste groep niet-Nederlanders vormen. Uit tabel 16 blijkt echter dat vreemdelingen met de Turkse nationaliteit veel minder naturaliseren tot Nederlander dan vreemdelingen met de Marokkaanse nationaliteit (slechts ruim de helft daarvan) gedurende de hele onderzoeksperiode. Dit is ook het geval als wordt gekeken naar nationaliteit bij ingediende verzoeken om naturalisatie. Het percentage vreemdelingen met de Turkse nationaliteit dat een verzoek om naturalisatie indient, is dus veel lager dan het percentage vreemdelingen met de Marokkaanse nationaliteit. Verder valt op dat het aantal verzoeken om naturalisatie en ingewilligde verzoeken om naturalisatie van Turken in de periode van 2004 tot en met 2008 sterk is gedaald (circa - 31 %), terwijl het aantal tussen 2008 en 2009 weer is gestegen (+ 22%). Het aantal Turken in Nederland is tegelijkertijd continue

licht gedaald (-9%). Gebleken is dat veel Turken gebruikmaken van de verruimde optieregeling.

Surinamers staan in de gehele onderzoeksperiode in de top 10 van nationaliteiten van verzoekers om naturalisatie en naturalisandi. Als EU-burgers buiten beschouwing worden gelaten, staan ze ook in de gehele onderzoeksperiode in de top 10 van nationaliteiten onder niet-Nederlanders woonachtig in Nederland. Het aantal verzoeken om naturalisatie en ingewilligde verzoeken om naturalisatie van Surinamers is afgenomen in de onderzoeksperiode (-20%). Daarnaast is ook het aantal Surinamers zonder Nederlands paspoort met 25% gedaald in de onderzoeksperiode, en daarmee ook het potentieel aan Surinaamse verzoekers om naturalisatie. Het aantal Surinamers woonachtig in Nederland vertoonde overigens eerst een stijgende trend, die in 2006 is omgeslagen in een dalende trend.

Hoewel EU-burgers prominent aanwezig zijn in de top 10 nationaliteiten niet-Nederlanders woonachtig in Nederland (buiten beschouwing gelaten in tabel 15), staan zij ze vrijwel niet in de top 10 nationaliteiten van naturalisandi. De bereidheid te verzoeken om de Nederlandse nationaliteit van EU-burgers is laag.

Een ander opvallend verschil is dat Irakezen, Afghanen, Somaliërs, Iraniër, Bosniërs, burgers van Servië & Montenegro en Russen veel voorkomen in de top 10 nationaliteiten van verzoekers om naturalisatie en naturalisandi, maar niet prominent aanwezig zijn in de top 10 nationaliteiten van niet-Nederlanders woonachtig in Nederland. Deze nationaliteiten vertonen dus een sterk bovengemiddelde naturalisatiebereidheid. Dit komt waarschijnlijk doordat een groot deel van deze groepen bestaat uit personen die met een asielvergunning toelating hebben gekregen tot Nederland. Onder voormalige asielzoekers bestaat over het algemeen een bovengemiddelde naturalisatiebereidheid. Wat ook meespeelt, is dat asielzoekers bovengemiddeld vaak niet of niet volledig gedocumenteerd in Nederland aankomen, waardoor ze bij inschrijving in de GBA als nationaliteit "onbekend" krijgen toebedeeld. Dus mogelijk zijn deze nationaliteiten veel te vinden in de prominent aanwezige groep nationaliteit "zonder/onbekend" in tabel 16.

Tabel 18: Oorspronkelijke nationaliteit optanten in de periode 2005-2009

2005			2006			2007		
1 Marokkaanse	1.879	25%	1 Marokkaanse	2.929	29%	1 Marokkaanse	3.302	39%
2 Turkse	1.117	15%	2 Turkse	1.556	16%	2 Turkse	2.205	26%
3 Surinaamse	928	12%	3 Duitse	1.271	13%	3 Surinaamse	619	7%
4 Onbekend	822	11%	4 Surinaamse	1.156	12%	4 Duitse	336	4%
5 Nieuw-Zeelandse	561	7%	5 Noorse	976	10%	5 Noorse	245	3%
6 Noorse	437	6%	6 Nieuw-Zeelandse	557	6%	6 Belgische	172	2%
7 Duitse	193	3%	7 Italiaanse	165	2%	7 Italiaanse	162	2%
8 Zuid-Afrikaanse	163	2%	8 Zuid-Afrikaanse	154	2%	8 Britse	158	2%
9 Belgische	142	2%	9 Britse	151	2%	9 Nieuw-Zeelandse	125	1%
10 Amerikaanse	124	2%	10 Canadese	128	1%	10 Amerikaanse	97	1%
Overig	1.158	15%	Overig	915	9%	Overig	1.016	12%
Totaal	7.524	100%	Totaal	9.958	100%	Totaal	8.437	100%

2008			2009		
1 Marokkaanse	2.053	38%	1 Marokkaanse	2.142	33%
2 Turkse	1.605	30%	2 Turkse	1.898	29%
3 Surinaamse	453	8%	3 Surinaamse	485	7%
4 Duitse	203	4%	4 Duitse	221	3%
5 Britse	103	2%	5 Amerikaanse	155	2%
6 Belgische	86	2%	6 Britse	112	2%
7 Amerikaanse	63	1%	7 Belgische	95	1%
8 Italiaanse	59	1%	8 onbekend	90	1%
9 Indonesische	54	1%	9 Australische	77	1%
10 Onbekend	51	1%	10 Italiaanse	71	1%
Overig	671	12%	Overig	1.199	18%
Totaal	5.401	100%	Totaal	6.545	100%

Bron: INDIS

Tabel 18 geeft een overzicht van het jaarlijks aantal bevestigde optieverklaringen naar oorspronkelijke nationaliteit van de optant. Uit de cijfers blijkt dat het aantal Turken en Marokkanen dat via optie Nederlander wordt, sterk is toegenomen. Uit tabel 18 blijkt dat in 2009 het aantal geregistreerde opties van Marokkanen met 14% is toegenomen en het aantal geregistreerde opties van Turken bijna is verdubbeld ten opzichte van het aantal in 2005 (+70%). Verder valt op dat, ondanks de sterke stijging van het aantal opties van Marokkanen, de dominantie van deze groep iets is afgenomen. In 2009 was het aantal geregistreerde opties van Marokkanen en Turken bijna gelijk (33% Marokkanen, 29 % Turken).

Het valt op dat onder optanten in tegenstelling tot naturalisandi, burgers uit EU-landen wel vaak in de top 10 staan. Het gaat hierbij echter wel om lage aantallen in absolute zin.

3.3.5

Ontwikkelingen in de leges bij verzoeken om naturalisatie

Aan een aanvraag voor naturalisatie zijn kosten verbonden. Hierbij golden in de periode 2005-2009 vier verschillende tarieven. Een laag tarief bij een inkomen op bijstandsniveau en een vol tarief bij een hoger inkomen. Daarnaast wordt een enkelvoudig tarief berekend als de aanvraag één persoon betreft en een gemeenschappelijk tarief voor partners en gehuwden.

Minderjarige kinderen die met hun ouders mee naturaliseren, hoeven geen leges te betalen. Zij vallen onder de categorie kosteloos/ontheffing.

Ingevolge artikel 9, eerste lid Besluit optie- en naturalisatiegelden 2002 worden de leges jaarlijks met ingang van 1 januari met een bepaald percentage gewijzigd. De leges bij verzoeken om naturalisatie zijn in de periode 2005-2009 gemiddeld met 7% gestegen. De hoogste stijging heeft plaatsgevonden bij het "enkelvoudige verzoek hoog", waar de leges in de periode van 2005 tot en met 2009 met 9% zijn gestegen. De laagste stijging heeft plaatsgevonden in het opgelegd legestartief van enkelvoudige verzoeken laag (4%).

Tabel 19: Ontwikkelingen in de leges bij naturalisatieverzoeken in de periode 2005-2009

opgelegd tarief aanvragers	absoluut					procentueel				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Enkelvoudig verzoek hoog	9.995	13.620	12.828	12.167	13.418	47%	48%	47%	50%	54%
Enkelvoudig verzoek laag	4.150	5.160	5.053	4.485	4.355	20%	18%	19%	18%	17%
Gezamenlijk verzoek hoog	608	626	650	471	412	3%	2%	2%	2%	2%
Gezamenlijk verzoek laag	572	558	548	398	250	3%	2%	2%	2%	1%
Gratis (oude werkw)	26	45	12	3	2	0%	0%	0%	0%	0%
Kosteloos/Ontheffing	5.826	8.065	7.997	6.947	6.599	27%	29%	30%	28%	26%
overig*	100	147	14	5	1	0%	1%	0%	0%	0%
Eindtotaal	21.277	28.221	27.102	24.476	25.037	100%	100%	100%	100%	100%

* laag (oude werkw) en normaal (oude werkw)

Bron: INDIS

Uit tabel 19 blijkt dat bij ongeveer de helft van de verzoeken om naturalisatie het legestartief "enkelvoudig verzoek hoog" wordt opgelegd. Het legestartief "enkelvoudig verzoek laag" werd bij gemiddeld 19% van de verzoeken opgelegd. Bij gemiddeld 4% van de verzoeken om naturalisatie wordt het legestartief "gezamenlijk verzoek hoog/laag" opgelegd. Opvallend is dat de verdeling van de opgelegde tarieven in de gehele periode vrijwel identiek is gebleven.

Met ingang van 1 januari 2010 zijn de leges voor het indienen verzoeken om naturalisatie flink omhoog gegaan. Daarnaast is het onderscheid tussen een hoog en een laag naturalisatietarief komen te vervallen. Hiervoor in de plaats werd een gereduceerd tarief voor staatloze vreemdelingen en vreemdelingen met een

verblijfsvergunning asiel ingevoerd. Verzoekers uit deze groep krijgen € 50,- korting op het geldende tarief. Kinderen die mee naturaliseren met hun ouders zijn met ingang van 1 januari 2010 verplicht een vergoeding te betalen.

4 Aanbod en afdoening van afstandprocedures

Een vreemdeling dient volgens de RWN na het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit door naturalisatie afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Deze verplichting gold niet voor optanten. Vanaf 1 oktober 2010 is echter in één optie categorie de verplichting opgenomen afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit. In de praktijk blijkt echter dat alleen een beperkt deel van de naturalisandi actief afstand moet doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. De reden hiervoor is dat de RWN voorziet in een aantal uitzonderingscategorieën van vreemdelingen die hun voormalige nationaliteit mogen behouden wanneer zij genaturaliseerd zijn. Maar ook de wetgeving in het land van herkomst van de vreemdeling kan afstand doen van de oorspronkelijke nationaliteit onmogelijk maken - of juist automatisch laten plaatsvinden bij het aannemen van een andere nationaliteit.

In paragraaf 4.1 wordt eerst kort stilgestaan bij het aanbod van afstandsprocedures. Paragraaf 4.2. gaat vervolgens gedetailleerd in op afdoeningen van afstandsprocedures.

4.1 Aanbod afstandsprocedures

Direct nadat een vreemdeling die heeft verklaard akkoord te zijn met het doen van afstand van zijn oorspronkelijke nationaliteit de Nederlandse nationaliteit heeft verkregen, wordt een afstandsprocedure gestart in INDIS. Tabel 20 geeft een overzicht van het jaarlijks aantal opgestarte afstandsprocedures in de periode 2005-2009. Er wordt alleen een afstandsprocedure gestart bij meerderjarigen. Het resultaat van de afstandsprocedures kan echter wel invloed hebben op het Nederlanderschap van minderjarige kinderen die met de betreffende meerderjarige ouder zijn mee genaturaliseerd.

Het aantal opgestarte afstandsprocedures vertoonde in de periode 2005-2009 een stijgende trend.

Tabel 20: Aantal opgestarte afstandsprocedures in de periode 2005-2009

Jaar	2005	2006	2007	2008	2009
Aantal opgestarte afstandsprocedures	1.964	2.187	2.475	2.710	2.934

Bron: INDIS

4.2 Afdoening afstandsprocedures

Tabel 21 laat het resultaat zien van de in de periode 2005-2009 afgesloten afstandsprocedures.

Tabel 21: Afdoeningen afstandsprocedure in de periode 2005-2009

Resultaat Afstandsprocedure	absoluut					procentueel					Totaal 2005-2009	
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009		
Afstand Nederlanderschap	18	35	15	4	10	82	1%	1%	0%	0%	0%	0%
Alsnog uitzondering	284	329	308	3.341	586	4.848	15%	9%	9%	69%	24%	30%
Het mogelijke gedaan	295	399	633	63	94	1.484	16%	10%	18%	1%	4%	9%
Niet voldaan aan afstandverplichting	2	3	80	20	7	112	0%	0%	2%	0%	0%	1%
Overleden	11	24	20	11	1	67	1%	1%	1%	0%	0%	0%
Voldaan	1.239	3.029	2.459	1.380	1.726	9.833	67%	79%	70%	29%	71%	60%
Totaal	1.849	3.819	3.515	4.819	2.424	16.426	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: INDIS

Opvallend is dat het jaarlijks aantal afgesloten afstandsprocedures in 2005 circa 1.800 bedroeg, in 2006 en 2007 circa 3.800, en in 2008 zelfs 4.800. Dit komt niet door een sterke stijging in het aanbod afstandsprocedures, maar door het project afstand oorspronkelijke nationaliteit, dat in 2008 is afgerond. Het doel van dit project was de achterstand die was ontstaan bij het verwerken van de afstandsprocedures weg te werken. In 2009 is het aantal afgesloten procedures dan ook weer gedaald, naar circa 2.400.

Ongeacht het wegwerken van de achterstand dient bij de jaarcijfers in tabel 21 nog iets anders te worden gerealiseerd. Namelijk dat het enige tijd kost voordat de genaturaliseerde een bewijs van afstand kan verkrijgen van de autoriteiten van het land van herkomst en over te leggen aan de IND. Dus vele in een bepaald jaar afgesloten afstandsprocedures hebben per definitie betrekking op procedures die in een eerder kalenderjaar zijn gestart. Het hoge aantal afgesloten afstandsprocedures in 2008 heeft als reden dat in dat jaar veel oude openstaande procedures zijn afgesloten. Dit verklaart ook het hoge aantal afdoeningen "alsnog uitzondering" in 2008.

Uit tabel 21 blijkt dat de overgrote meerderheid van de naturalisandi die een afstandplicht hebben opgelegd gekregen ook daadwerkelijk afstand hebben gedaan van hun oorspronkelijke nationaliteit: 60%. Een andere groep (30% van de afdoeningen in de periode 2005-2009) wordt gevormd door naturalisandi die akkoord waren met het doen van afstand, maar tijdens de afstandsprocedure toch in aanmerking bleken te komen voor vrijstelling van de afstandplicht of dat de wetgeving in het land van herkomst was gewijzigd ("alsnog uitzondering"). Ook het hierboven genoemde grote aantal afsluitingen in 2008 wegens het niet langer handhaven van de afstandplicht voor bepaalde groepen valt in deze categorie. Een ander gedeelte van de afstandsplichtigen heeft zich ingezet om afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit, maar is er niet in geslaagd om dit te realiseren. Vaak komt dit doordat de autoriteiten in het land van herkomst niet willen meewerken. Het gaat hier om de afdoeningscode "al het mogelijke gedaan". Deze groep (circa 9% van de afdoeningen afstandsprocedure) heeft geen afstand gedaan van zijn oorspronkelijke nationaliteit, maar mocht desondanks het Nederlanderschap behouden. Zij hebben aangetoond al het mogelijke te hebben gedaan om afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit, maar dat de regering van het land van de oorspronkelijke nationaliteit niet meewerkt. Een kleine groep naturalisandi met afstandplicht (<1% van de afdoeningen) heeft ervoor gekozen afstand te doen van de Nederlandse nationaliteit in plaats van afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit. Van deze groep is het Nederlanderschap dan ook komen te vervallen. Ook blijkt een klein aantal afstandsplichtigen (<1%) te zijn overleden tijdens de afstandsprocedure.

Ten slotte is in 1% van de in de periode 2005-2009 afgedane afstandsprocedures beoordeeld dat de betrokkene niet heeft voldaan aan de afstandplicht. Bij deze groep is overgegaan tot intrekking van het Nederlanderschap. Het gaat om 112 gevallen in de periode 2005-2009. Dit getal is exclusief minderjarige kinderen die met hun ouders van wie het Nederlanderschap is ingetrokken, zijn mee genaturaliseerd. Er geldt geen afstandplicht voor minderjarigen, maar als minderjarigen zijn mee genaturaliseerd met (één van) hun ouder(s) van wie het Nederlanderschap is ingetrokken, vervalt ook het Nederlanderschap van de minderjarige kinderen. Tegen het intrekken van het Nederlanderschap kan bezwaar worden ingediend en bij honorering van het bezwaar kan de betrokkene het Nederlanderschap behouden. Deze gevallen hebben zich al voorgedaan, dus het aantal definitieve intrekkingen ligt lager dan 112. Het is echter niet mogelijk om cijfers te genereren over het aantal ingediende bezwaren tegen intrekking van het

Nederlanderschap en het aantal gevallen dat de intrekking na bezwaar ongedaan is gemaakt.

Tabel 22 geeft een overzicht van het al dan niet afstand (kunnen) doen van de oorspronkelijke nationaliteit van meerderjarige naturalisandi.

Tabel 22: Type afstandsverplichting meerderjarige naturalisandi (inclusief bezwaar) in de periode 2005-2009

Type afstandsverplichting	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Akkoord met afstand doen	1.962	2.189	2.470	2.699	2.845	12%	15%	15%	16%	16%
Automatisch verlies oorspronkelijke nationaliteit	4.028	3.228	3.341	3.179	3.406	24%	22%	20%	18%	19%
Geen afstand mogelijk	3.897	3.255	3.205	2.926	3.501	23%	22%	20%	17%	19%
Uitzonderingscategorie gehuwd met Nederlander	3.589	3.042	3.290	3.341	4.071	21%	20%	20%	19%	22%
Uitzonderingscategorie erkende vluchteling	2.327	2.477	2.373	2.079	1.801	14%	17%	15%	12%	10%
Uitzonderingscategorie minimaal 5 jaar in Nederland gewoond vóór meerderjarigheid	715	515	547	644	620	4%	3%	3%	4%	3%
Uitzonderingscategorie in Nederland geboren en woonachtig	62	31	36	30	29	0%	0%	0%	0%	0%
Niet verlangd vóór 1 oktober 1997	21	20	14	3	7	0%	0%	0%	0%	0%
Overige uitzonderingsgronden*	57	36	48	51	89	0%	0%	0%	0%	0%
Onbekend	57	100	977	2.243	1.774	0%	1%	6%	13%	10%
Totaal	16.715	14.893	16.301	17.195	18.143	100%	100%	100%	100%	100%

* Voorbeelden: als door afstand doen de betrokkene ernstige financiële schade zou lijden of de betrokkene de nationaliteit heeft van een land waarmee verdragsafspraken zijn gemaakt dat afstand doen niet verplicht is.

Bron: INDIS

Hieruit blijkt dat de meeste naturalisandi de oorspronkelijke nationaliteit konden behouden (de onderste 10 categorieën) en zij dus naast de Nederlandse nog een andere nationaliteit bezitten. Het gaat om circa 65% van de naturalisandi in de periode 2005-2009, met slechts lichte schommelingen in dit percentage. Vanaf 2007 is het percentage minder duidelijk te destilleren, vanwege de aanzienlijke omvang van de registratie "onbekend" als afstandsverplichting. Deze code wordt gebruikt als de afstandsprocedure van het herkomstland niet bekend is. Het gaat slechts om een zeer beperkt aantal landen, maar sinds 2006 valt hier ook een veel voorkomend herkomstland van naturalisandi onder: Irak. De status van de Iraakse nationaliteitenwetgeving is ook in 2009 bij de Nederlandse overheid nog onbekend. Wel duidelijk is dat er geen automatisch verlies meer plaatsvindt, wat tot dat moment werd aangenomen. Aangezien de categorie "onbekend" vrijwel uitsluitend Iraakezen betreft, kan deze registratie het beste worden geclassificeerd onder behoud van oorspronkelijke nationaliteit.

Het behoud van de oorspronkelijke nationaliteit komt ofwel doordat de naturalisandi in een uitzonderingscategorie vallen ofwel doordat de wetgeving in het land van herkomst (zoals Marokko) afstand doen van die nationaliteit niet toestaat. De uitzonderingscategorieën "erkend vluchteling" of "gehuwd met een Nederlander" vormen verreweg de meest voorkomende uitzonderingsgronden. Onder erkend vluchteling wordt in deze context verstaan "in bezit van een geldige verblijfsvergunning asiel (VVA)". Vooral genaturaliseerde Afghanen vallen onder de wettelijke uitzonderingsgrond erkende vluchteling. Turken domineren in de periode 2005-2009 de uitzonderingscategorie "gehuwd met een Nederlander". Ook de uitzonderingscategorie "minimaal 5 jaar in Nederland gewoond vóór meerderjarigheid" betreft in de gehele onderzoeksperiode in overgrote meerderheid Turken.

Alleen de typen "akkoord met afstand doen" en "automatisch verlies oorspronkelijke nationaliteit" houden in dat de genaturaliseerde de oorspronkelijke nationaliteit zal verliezen. In het eerste geval moet de genaturaliseerde hier zelf stappen voor ondernemen en in het tweede geval gebeurt dit automatisch door de wetgeving van bepaalde herkomstlanden (zoals China, Suriname en Somalië). Deze twee

categorieën vormden gezamenlijk gemiddeld ongeveer 35% van de naturalisandi in de onderzoeksperiode en dit percentage is vrij stabiel gebleven. Er was wel sprake van een verschuiving van "automatisch verlies" naar "akkoord met afstand doen". Het aandeel naturalisandi dat automatisch hun voorgaande nationaliteit verliest, is gedaald van 24% in 2005 naar 19% van het totaal aantal naturalisandi in 2009. De categorie "akkoord met afstand doen" is daarentegen gestegen van 12% naar 16% van het totaal aantal naturalisandi. Dit betekent dat slechts een kleine, weliswaar iets gestegen, minderheid van de naturalisandi verplicht was om afstand te doen van hun oorspronkelijke nationaliteit. Net als bij de uitzonderingscategorie "gehuwd met Nederlander", domineerden Turken de groep "akkoord met afstand doen" in de periode 2005-2009.

Tabel 23: Type afstandsverplichting top 10 nationaliteiten meerderjarige naturalisandi in de periode 2007-2009**2007**

Type afstandsverplichting	Marok- kaans	Turks	Af- ghaans	Iraaks	Suri- naams	Rus- sisch*	Chinees	Iraans	Soma- lisch	burger Servië & Mont.**	Overig	Totaal
Akkoord met afstand doen	0%	24%	8%	0%	0%	26%	0%	18%	0%	38%	21%	15%
Automatisch verlies oorspronkelijke nationaliteit	0%	0%	0%	1%	99%	0%	92%	0%	96%	0%	25%	20%
Geen afstand mogelijk	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	7%	0%	0%	13%	20%
Uitzonderingscategorie gehuwd met Nederlander	0%	45%	13%	3%	1%	49%	2%	24%	0%	31%	26%	20%
Uitzonderingscategorie erkende vluchteling/geen contact eigen autoriteit	0%	3%	77%	6%	0%	22%	0%	45%	4%	25%	12%	15%
Uitzonderingscategorie minimaal 5 jaar in Nederland gewoond vóór meerderjarigheid	0%	26%	1%	0%	0%	1%	0%	4%	0%	3%	2%	3%
Overige uitzonderingsgronden	0%	2%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	0%	3%	1%	1%
Onbekend	0%	0%	1%	89%	0%	1%	3%	1%	0%	0%	0%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2008

Type afstandsverplichting	Iraaks	Marok- kaans	Turks	Af- ghaans	Rus- sisch*	Suri- naams	Iraans	Chinees	Azerbei- dzjaans	burger Servië & Mont.**	Overig	Totaal
Akkoord met afstand doen	0%	0%	24%	17%	23%	0%	22%	0%	52%	46%	20%	16%
Automatisch verlies oorspronkelijke nationaliteit	0%	0%	0%	0%	0%	99%	0%	92%	0%	0%	29%	18%
Geen afstand mogelijk	0%	99%	0%	0%	0%	0%	5%	0%	0%	0%	11%	17%
Uitzonderingscategorie gehuwd met Nederlander	0%	1%	46%	16%	54%	1%	31%	2%	4%	24%	26%	19%
Uitzonderingscategorie erkende vluchteling/geen contact eigen autoriteit	2%	0%	4%	65%	18%	0%	39%	0%	36%	21%	10%	12%
Uitzonderingscategorie minimaal 5 jaar in Nederland gewoond vóór meerderjarigheid	0%	0%	24%	2%	3%	0%	2%	0%	8%	6%	3%	4%
Overige uitzonderingsgronden	0%	0%	1%	0%	1%	0%	0%	2%	0%	1%	1%	0%
Onbekend	97%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	1%	1%	13%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2009

Type afstandsverplichting	Marok- kaans	Iraaks	Turks	Af- ghaans	Colom- blaans	Suri- naams	Chinees	Iraans	Rus- sisch*	Soma- lisch	Overig	Totaal
Akkoord met afstand doen	0%	0%	27%	18%	37%	0%	0%	20%	19%	0%	22%	16%
Automatisch verlies oorspronkelijke nationaliteit	0%	0%	0%	0%	0%	99%	91%	0%	0%	94%	24%	18%
Geen afstand mogelijk	100%	0%	0%	0%	25%	1%	1%	5%	0%	0%	5%	17%
Uitzonderingscategorie gehuwd met Nederlander	0%	0%	50%	25%	34%	1%	4%	36%	59%	0%	22%	19%
Uitzonderingscategorie erkende vluchteling	0%	2%	2%	56%	2%	0%	0%	36%	14%	5%	12%	20%
Uitzonderingscategorie minimaal 5 jaar in Nederland gewoond vóór meerderjarigheid	0%	0%	19%	1%	2%	0%	0%	2%	6%	0%	4%	4%
Overige uitzonderingsgronden*	0%	0%	1%	0%	0%	0%	4%	1%	2%	1%	11%	5%
Onbekend	0%	98%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

* Russische bevat ook de registratie burger van Sovjet-Unie.

** Servië en Montenegro zijn in 2006 aparte staten geworden. In de periode 1992-2004 heette het land met dezelfde staatsgrenzen de Federale Republiek Joegoslavië (FRJ). Daarom zijn de personen met die nationaliteit geschaard onder Servië & Montenegro. Ook is de kleine groep die de nationaliteit had van het in 1992 uiteengevallen Joegoslavië hieronder geschaard.

Bron: INDIS

Tabel 23 laat zien welk type afstandsverplichting van toepassing was op de meest genaturaliseerde nationaliteiten in de periode 2007-2009. Duidelijk is te zien dat er grote verschillen bestaan tussen de top 10 nationaliteiten. Zo zorgt de wetgeving in het land van herkomst ervoor dat Marokkanen geen afstand kunnen doen van hun oorspronkelijke nationaliteit. Bij Surinamers, Chinezen en Somaliërs zorgt de wetgeving in het land van herkomst er juist voor dat er automatisch verlies van de oorspronkelijke nationaliteit optreedt na naturalisatie tot Nederlander. De situatie in Irak is onduidelijk.

De wetgeving van de overige herkomstlanden van de top 10 nationaliteiten maakt het voor het grootste deel van hun onderdanen wel mogelijk om actief afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit. Het gedeelte van deze groepen dat een afstandsplicht krijgt opgelegd vormde echter een (kleine) minderheid en varieerde sterk van 8-17% van de Afghanen tot 52% van de Azerbeidzjanen. Genaturaliseerde Iraniërs moesten in circa 20% van de gevallen afstand doen van de oorspronkelijke nationaliteit, genaturaliseerde Turken en Russen in circa 25% van de gevallen en burgers van Servië en Montenegro in 38-46% van de gevallen.

Ongeveer de helft van de genaturaliseerde Turken en Russen viel onder de wettelijke uitzonderingsgrond gehuwd met Nederlander en ongeveer een kwart van de Iraniërs en burgers van Servië & Montenegro. De overgrote meerderheid van de Afghaanse naturalisandi kreeg op basis van hun verblijfsvergunning asiel vrijstelling van de afstandsplicht. Ook onder Iraniërs en Azerbeidzjanen en in minder mate onder burgers van Servië & Montenegro en Russen komt dit veel voor. Ten slotte is een groot deel (circa 25%) van de genaturaliseerde Turken uitgezonderd van de afstandsplicht op basis van verblijf van 5 jaar in Nederland vóór meerderjarigheid.

5 Intrekking van het Nederlanderschap

Indien een genaturaliseerde niet onder een van de in hoofdstuk 4 genoemde uitzonderingscategorieën valt en de wetgeving in het land van herkomst afstand doen mogelijk maakt dan wel automatisch laat plaatsvinden, dan moet de genaturaliseerde actief afstand doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Hierbij moet hij een bewijs van afstand aan de IND overleggen. Indien de genaturaliseerde niet kan aantonen dat er daadwerkelijk afstand is gedaan van de oorspronkelijke nationaliteit, kan het Nederlanderschap worden ingetrokken. De verlening of de verkrijging van het Nederlanderschap kan niet alleen worden ingetrokken indien een genaturaliseerde geen afstand heeft gedaan van zijn oorspronkelijke nationaliteit, maar ook in een aantal andere gevallen. Het Nederlanderschap kan bijvoorbeeld in geval van fraude met terugwerkende kracht worden ingetrokken.

In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 5.1 gedetailleerd ingegaan op intrekking van het Nederlanderschap wegens niet voldoen aan de afstandsverplichting. Paragraaf 5.2. gaat vervolgens in op intrekking van het Nederlanderschap wegens fraude.

5.1 Intrekking wegens niet voldoen aan de afstandsverplichting

Indien een genaturaliseerde niet "al het mogelijke" heeft gedaan om afstand te doen van de oorspronkelijke nationaliteit, heeft hij niet voldaan aan de voorwaarden van naturalisatie. Het is dan mogelijk het Nederlanderschap op grond van artikel 15 lid 1 RWN weer in te trekken. Bij de beoordeling of de genaturaliseerde "al het mogelijke" heeft gedaan, maakt het team afstand een individuele belangenafweging. Ondernomen actie door betrokkene, IND en de regelgeving in het land van herkomst zijn omstandigheden die hierbij worden betrokken.

Een gevolg van het intrekken van het Nederlanderschap is dat de vreemdeling niet meer rechtmatig in Nederland verblijft. Hij dient derhalve tijdig een verblijfsvergunning (wedertoelating) aan te vragen. De geldigheid van zijn Nederlandse paspoort/identiteitskaart vervalt immers door het intrekken van het Nederlanderschap. Indien het intrekken van het Nederlanderschap zou leiden tot staatloosheid, wordt niet overgegaan tot intrekking.

Tabel 24: Intrekkingen wegens niet voldoen afstandsverplichting in de periode 2005-2009

Resultaat Afstandsprocedures	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal
Bewijs van afstand niet geleverd			37			37
Definitief niet bereid afstand te doe	2	3	43	20	7	75
Eindtotaal	2	3	80	20	7	112

Bron: INDIS

Tabel 24 laat zien dat er in de periode 2005 – 2009 bij 112 personen is overgegaan tot intrekking van het Nederlanderschap omdat betrokkene niet heeft voldaan aan de afstandsplicht. Dit getal is exclusief minderjarige kinderen die met hun ouders van wie het Nederlanderschap is ingetrokken zijn mee genaturaliseerd. Er geldt geen afstandsplicht voor minderjarigen, maar als minderjarigen mee zijn genaturaliseerd met hun ouders van wie het Nederlanderschap is ingetrokken, vervalt ook het Nederlanderschap van de minderjarige kinderen. Tegen het intrekken van het Nederlanderschap kan bezwaar worden ingediend en bij honorering van het bezwaar kan de betrokkene het Nederlanderschap behouden. Deze gevallen hebben zich al voorgedaan, dus het aantal definitieve intrekkingen ligt lager dan 112. Het is echter niet mogelijk om cijfers te genereren over het aantal

ingediende bezwaren tegen intrekking van het Nederlanderschap en het aantal gevallen dat de intrekking na bezwaar ongedaan is gemaakt.

Het hoge aantal intrekkingen wegens niet voldoen aan de afstandsverplichting in 2007 is een resultaat van het in 2006 opgestarte project afstand. Sindsdien zijn veel oude zaken afgehandeld en dossiers afgesloten. In 2007 was het nog voor veel landen onduidelijk hoe de regelgeving op het gebied van de afstandsverplichting eruit zag. Dit bracht met zich mee dat het niet duidelijk was wanneer een persoon "al het mogelijke" heeft gedaan om afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Niet alleen de kennis van de nationaliteitswetgeving van het land van herkomst is van belang, maar ook de uitvoering in de praktijk.

Het gebeurt regelmatig dat personen nadat ze het Nederlanderschap hebben verkregen met onbekende bestemming vertrekken. Om achterstanden weg te werken, werd er in 2007 besloten om bij alle naturalisandi, die op het moment van hun vertrek met onbekende bestemming nog geen afstand hadden gedaan en die door hun vertrek niet meer herinnerd konden worden aan hun verplichting, tot intrekking van het Nederlanderschap over te gaan. In een aantal van deze zaken is achteraf de intrekking weer ongedaan gemaakt. Het ging hierbij om personen die al wel afstand hadden gedaan van de oorspronkelijke nationaliteit, maar dit niet hadden doorgegeven aan de IND.

De voorlichting die de IND en ook de gemeenten geven, is in de laatste jaren verbeterd, zodat naturalisandi beter op de hoogte zijn van de stappen die zij moet ondernemen om afstand te doen van hun oorspronkelijke nationaliteit.

In tabel 25 wordt een overzicht gegeven van intrekking naar herkomstland in de periode 2005-2009.

Tabel 25: Intrekking naar herkomstland in de periode 2005-2009

Herkomstland	2005	2006	2007	2008	2009	totaal
Turkije	1	-	38	4	-	43
Russische Federatie	-	-	10	3	3	16
Verenigde Staten	-	-	13	-	-	13
Polen	-	-	3	-	2	5
Ghana	-	-	2	2	-	4
Portugal	-	1	1	2	-	4
Jamaica	-	-	1	1	1	3
Pakistan	-	-	-	3	-	3
Roemenië	-	-	3	-	-	3
Argentinië	-	-	2	-	-	2
Brazilië	-	1	1	-	-	2
Zwitserland	-	-	2	-	-	2
Albanië	-	-	-	1	-	1
Canada	-	-	1	-	-	1
Egypte	-	1	-	-	-	1
Filipijnen	-	-	-	1	-	1
Groot Brittannië	-	-	1	-	-	1
Hongarije	-	-	1	-	-	1
Letland	-	-	1	-	-	1
Nieuw Zeeland	-	-	-	1	-	1
Oekraïne	-	-	-	1	-	1
Servië & Montenegro	1	-	-	-	-	1
Soedan	-	-	-	-	1	1
Spanje	-	-	-	1	-	1
Totaal	2	3	80	20	7	112

Bron: INDIS

Uit tabel 25 blijkt dat de meeste intrekkingbesluiten betrekking hebben op personen die afkomstig zijn uit Turkije. Verder komt intrekking van het

Nederlandschap bovengemiddeld voor bij personen afkomstig uit de Russische Federatie, de Verenigde Staten, Portugal en Ghana.

5.2 Intrekking wegens fraude

Indien de verkrijging van de Nederlandse nationaliteit op een valse verklaring, bedrog of verzwijgen van een relevante omstandigheid berust, kan op grond van artikel 14 lid 1 RWN over worden gegaan tot intrekking van het Nederlandschap. Het Nederlandschap wordt in dit geval met terugwerkende kracht ingetrokken. Het besluit tot intrekking werkt terug tot het Naturalisatiebesluit of de optiebevestiging. Betrokkene wordt geacht nooit Nederlander te zijn geweest en wordt weer vreemdeling in de zin van de Vreemdelingenwet. Derhalve dient hij opnieuw een verblijfsvergunning aan te vragen.

Voor de herziening van de RWN in 2003 was het niet mogelijk om in geval van fraude over te gaan tot intrekking van het Nederlandschap. Sinds de inwerkingtreding van de herziene RWN, dus vanaf 1 april 2003, kon de minister in geval van fraude, óók indien gepleegd voor 1 april 2003, alsnog over gaan tot intrekking van het Nederlandschap. Betrokkene wordt dan geacht dat hij onder de oude RWN wel in het bezit was van het Nederlandschap maar onder de herziene RWN niet. Intrekking van het Nederlandschap is echter niet meer mogelijk indien betrokkene sinds de verlening van het Nederlandschap meer dan twaalf jaar in het bezit is geweest van het Nederlandschap.

Een bijzondere vorm van fraude is het gebruik van valse persoonsgegevens (identiteitsfraude). Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen identiteitsfraude oud en identiteitsfraude nieuw. Voor alle naturalisatiebesluiten onder de oude RWN (tot 1 april 2003) geldt dat wanneer er sprake is van identiteitsfraude (identiteitsfraude oud) er niet hoeft te worden overgegaan tot intrekking van de Nederlandse nationaliteit. Betrokkene heeft in dit geval het Nederlandschap nooit verkregen omdat het naturalisatiebesluit geen rechtsgevolg heeft. Immers, door het opgeven van onjuiste personalia zijn niet de juiste personalia vermeld op het Koninklijk Besluit. Aan betrokkene is dan ook niet het Nederlandschap verleend.

Naturalisatiebesluiten vanaf 1 april 2003 waarbij identiteitsfraude zich heeft voorgedaan (identiteitsfraude nieuw) dienen conform artikel 14, eerste lid RWN te worden ingetrokken.

Tabel 26 geeft een overzicht van het aantal intrekkingen wegens fraude en onthouden rechtsgevolgen (identiteitsfraude oud) in de periode 2005 tot en met 2009. In totaal is er bij 46 personen overgegaan tot intrekking van het Nederlandschap en was er bij een andere groep van 46 personen sprake van identiteitsfraude oud waarin het naturalisatiebesluit of optiebevestiging geen rechtsgevolg heeft.

Tabel 26: Intrekking wegens fraude en onthouden rechtgevolgen (identiteitsfraude oud) in de periode 2005-2009

Resultaat Intrekkingprocedure	2005	2006	2007	2008	2009	totaal
intrekking Nederlandschap						
identiteitsfraude		3	2	6		11
overige fraude (zoals bigamie)	6	4	5	9	11	35
onthouden rechtsgevolgen (identiteitsfraude oud)	5	8	4	11	18	46
Eindtotaal	11	15	11	26	29	92

Bron: schriftelijke informatie fraudeteam

Tegen het intrekken van het Nederlandschap kan bezwaar worden ingediend en bij honorering hiervan kan de betrokkene het Nederlandschap behouden. Het is

echter niet mogelijk om cijfers te genereren over het aantal ingediende bezwaren tegen intrekking van het Nederlanderschap en aantal gevallen dat de intrekking na bezwaar ongedaan is gemaakt. Indien er sprake is van identiteitsfraude oud, zijn er voor betrokkene geen rechtsmiddelen.

Het aantal intrekkingen wegens fraude is in de periode van 2005 tot en met 2009 toegenomen. Er is ook een stijging in het aantal fraudemeldingen en opgestarte fraudeonderzoeken te herkennen (niet te zien in tabel 26). Begin 2006 is het fraudeteam structureel begonnen naturalisatiefraude te bestrijden. Er is een fraudebox ingericht op de website van de IND waar regelmatig meldingen binnen komen. Per jaar worden ongeveer 200 fraudeprocedures opgestart. De tendens is stijgend. Lang niet alle fraudeprocedures leiden uiteindelijk tot intrekking van het Nederlanderschap, in verband met de vele waarborgen en de aantoonbaarheid.

Tabel 27 geeft een overzicht van intrekkingen wegens fraude (artikel 14 lid 1) naar herkomstland in de periode 2005 tot en met 2009.

Tabel 27: Intrekkingen wegens fraude (artikel 14 lid 1) naar herkomstland in de periode 2005-2009

Herkomstland	2005	2006	2007	2008	2009	totaal
Marokko	1	-	2	4	3	10
Egypte	1	1	-	1	2	5
India	-	-	1	1	2	4
Irak	-	1	-	2	1	4
Suriname	-	-	1	3	-	4
Bosnië	-	3	-	-	-	3
Afghanistan	2	-	-	-	-	2
China	-	-	1	1	-	2
Pakistan	2	-	-	-	-	2
onbekend	-	-	1	-	1	2
Bangladesh	-	-	-	1	-	1
Cambodja	-	-	-	-	1	1
Koeweit	-	-	-	-	1	1
Liberia	-	-	-	1	-	1
Peru	-	1	-	-	-	1
Sierra Leone	-	-	-	1	-	1
Sri Lanka	-	-	1	-	-	1
Turkije	-	1	-	-	-	1
Totaal	4	1	3	4	3	46

Bron: schriftelijke informatie fraudeteam

De meeste intrekkingen wegens fraude hebben betrekking op personen die afkomstig zijn uit Marokko. Verder komt intrekking van het Nederlanderschap bovengemiddeld vaak voor bij personen afkomstig uit Egypte, Irak, India en Suriname.

Intrekkingen wegens bigamie hebben vooral plaatsgevonden bij personen die afkomstig zijn uit Marokko, Egypte, India en Pakistan. Intrekkingen wegens identiteitsfraude hebben vooral plaatsgevonden bij personen die afkomstig zijn uit Irak, China en Bosnië.

Tabel 28 geeft een overzicht van het aantal onthouden rechtsgevolg (identiteitsfraude oud) naar herkomstland in de periode 2005 tot en met 2009.

Tabel 28: Onthouden rechtsgevolg (identiteitsfraude oud) naar herkomstland in de periode 2005-2009

Herkomstland	2005	2006	2007	2008	2009	totaal
Iran	-	5	1	2	3	11
Servië & Montenegro	-	-	-	-	6	6
Algerije	-	-	-	1	3	4
Somalië	2	-	-	1	-	3
China	-	-	-	1	1	2
Irak	1	1	-	-	-	2
Pakistan	1	1	-	-	-	2
Sierra Leone	-	-	-	1	1	2
Sovjet Unie	-	-	1	1	-	2
Turkije	1	-	-	1	-	2
Birma	-	-	-	1	1	2
Egypte	-	-	-	1	-	1
Groot Brittannië	-	-	-	-	1	1
Israël	-	-	1	-	-	1
Liberia	-	-	-	1	-	1
Libanon	-	-	-	-	1	1
Soedan	-	-	1	-	-	1
Syrië	-	-	-	-	1	1
Vietnam	-	1	-	-	-	1
Totaal	5	8	4	11	18	46

Bron: schriftelijke informatie fraudeteam

De meeste personen die geacht worden het Nederlanderschap nooit te hebben verkregen omdat het naturalisatiebesluit of de optiebevestiging geen rechtsgevolg heeft, waren afkomstig uit Iran. Verder kwam identiteitsfraude oud bovengemiddeld vaak voor bij personen afkomstig uit Servië & Montenegro, gevolgd door Algerije.

6 Toekomstverwachtingen

Het aantal niet-Nederlanders woonachtig in Nederland op een bepaald moment en de omvang van de immigratie in het verleden (een immigrant kan over het algemeen na 5 jaar in aanmerking komen voor naturalisatie) vormen grove indicatoren voor het potentieel aantal vreemdelingen dat door naturalisatie of optie het Nederlanderschap kan verkrijgen (zie paragraaf 3.1). Het is echter niet mogelijk om uit deze groep niet-Nederlanders een groep te selecteren die aan de criteria voor naturalisatie en/of optie voldoet om daarmee een precieze inschatting te geven. Bovendien kunnen immigranten weer terugkeren of doormigreren voordat ze 5 jaar in Nederland verblijven. Daar komt bij dat er verschillen zijn in de geneigdheid de Nederlandse nationaliteit aan te vragen tussen nationaliteiten en naar gelang het verblijfsdoel waarvoor men Nederland is gekomen.

Gebleken is wel dat, hoewel er verschillen zijn tussen beide indicatoren, er sprake is van een duidelijke lijn. Na een dalend potentieel aan vreemdelingen dat door naturalisatie of optie het Nederlanderschap kan verkrijgen in de periode tot en met 2008/2009 is er nu weer sprake van een licht stijgend potentieel.

Op 15 juni 2007 is de pardonregeling in werking getreden. Deze regeling was bedoeld voor vreemdelingen die onder de oude Vreemdelingenwet (dus vóór 1 april 2001) een asielaanvraag hebben ingediend en sindsdien ononderbroken in Nederland hebben verbleven. Onder bepaalde voorwaarden kwamen zij in aanmerking voor een verblijfsvergunning. Door middel van de pardonregeling is in 2007 een groot aantal vreemdelingen (ongeveer 28.000) in het bezit gesteld van een verblijfsvergunning regulier onder de beperking 'afwikkeling nalatenschap oude Vreemdelingenwet'. In 2008 zijn deze verblijfsvergunningen – mits er geen sprake was van contra-indicaties – ambtshalve omgezet in een verblijfsvergunning regulier onder de beperking 'voortgezet verblijf'.

Bekend is dat onder voormalige asielzoekers over het algemeen sprake is van een bovengemiddelde geneigdheid de Nederland nationaliteit aan te vragen. Het is te verwachten dat deze geneigdheid onder de groep vreemdelingen die door middel van de pardonregeling een verblijfsvergunning hebben gekregen, bovengemiddeld hoog is.

Tabel 29 geeft een overzicht over de top 10 herkomstlanden van vreemdelingen die in 2007 in het bezit zijn gesteld van een verblijfsvergunning regulier onder de beperking 'afwikkeling nalatenschap oude Vreemdelingenwet'.

Tabel 29: Top 10 nationaliteiten pardonregeling

1	Onbekend	2.603	9%
2	Servië & Montenegro	2.244	8%
3	Afghaanse	1.982	7%
4	Chineze	1.889	7%
5	Azerbeidzjaanse	1.718	6%
6	Iraakse	1.635	6%
7	Iraanse	1.541	5%
8	Sierra Leoonse	1.275	5%
9	Angolese	1.122	4%
10	Turkse	1.016	4%
	Overig	11293	40%
	Totaal	28.318	100%

Bron: INDIS (peildatum 6 september 2010)

Van de groep vreemdelingen die door middel van de pardonregeling in het bezit zijn gesteld van een verblijfsvergunning, valt 9% onder de groep nationaliteit onbekend. Voormalige asielzoekers komen bovengemiddeld vaak niet of niet volledig gedocumenteerd in Nederland aan, waardoor ze bij inschrijving in de GBA als nationaliteit "onbekend" krijgen toebedeeld. Andere landen die in de top 10 nationaliteiten van de pardonregeling voorkomen, zijn Servië & Montenegro, Afghanistan, China, Azerbeidzjan, Irak, Iran, Sierra Leone, Angola en Turkije. Behalve Angola en Sierra Leone zijn dit landen die ook veel voorkomen in de top 10 nationaliteiten van verzoekers om naturalisatie (zie paragraaf 3.3.4.).

De verwachting is dat, als gevolg van de pardonregeling, vanaf 2010 sprake is van een licht stijgend potentieel aantal vreemdeling dat het Nederlanderschap door optie of naturalisatie kan verkrijgen en dat in 2012 sprake gaat zijn van een piek.

Per 1 januari 2011 wordt het inburgeringsvereiste voor verzoekers om naturalisatie in de voormalige Nederlandse Antillen en Aruba uitgebreid. Zij moeten naast kennis van het eiland ook kennis bezitten van de Nederlandse taal. De verwachting is dat door deze verzwaring van de voorwaarden minder verzoeken om naturalisatie op de eilanden zullen worden ingediend.

*IND:
dé toelatingsorganisatie
van Nederland*